

2.1.5. Koulutuslautakunta

KOULUTUSLAUTAKUNTA			
Kokoonpano			
		Puolue	Läsnäolokerrat
- Kokouksia 8			
Kallio Nina	puheenjohtaja	Kok.	7
Ylihonko Markku	varajäsen	Kok.	1
Virtanen Melina	varapuheenjohtaja	SDP	6
Sundel Samuli	varajäsen	SDP	1
Pirhonen Henna	jäsen	Kesk.	7
Tuominen Satu	varajäsen	Kesk.	0
Toivonen Jarmo	jäsen	PS	8
Hyrkkänen Siiri	varajäsen	PS	0
Hemmilä Markus	jäsen	Kok.	8
Kaukonen Kasper	varajäsen	Kok.	0
Simola Lauri	jäsen	Vas.	8
Kimari Jonna	varajäsen	Vas.	1
Hermonen Aleks	jäsen	Vihr.	3
Kuosmanen Tiina	varajäsen	Vihr.	0
Aro Toini	jäsen	Kok.	6
Vairinen-Salmela Johanna	varajäsen	Kok.	1
Uotila Antti	jäsen	Kesk.	6
Heimo Jarmo	varajäsen	Kesk.	1
Hyssälä Tuomas	kaupunginhallituksen edustaja		7
Mäkiö Sari	kaupunginhallituksen varaedustaja		0
Okker Elle	nuorisovaltuuston edustaja		1
Taipale Maija	nuorisovaltuuston edustaja		6
Kujala Saara	nuorisovaltuuston varaedustaja		1
Kaarlela Markus	kaupunginhallituksen puheenjohtaja		5
Jussinmäki Jari	kaupunginjohtaja		0
Lumiainen Jyrki	sivistysjohtaja, esittelijä		7
Koret Hilka	opetuspäällikkö, pöytäkirjanpitäjä (1x esittelijä)		8
Lund Pauliina	pöytäkirjanpitäjä		1

Toiminnan kuvaus

Koulutuslautakunta on henkilöstömäärältään kaupungin suurin sekä talouden näkökulmasta toiseksi suurin lautakunta. Valtuustoon nähden sitovia tulosalueita on neljä: hallinto ja oppilashuolto, varhaiskasvatus, perusopetus sekä toisen asteen koulutus.

Koulutuslautakunta vastaa yleissivistävien kasvatus-, opetus- ja koulutuspalveluiden järjestämisestä. Lautakunnan vastuualueeseen kuuluu varhaiskasvatuspalvelut, esi- ja perusopetus, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sekä toisen asteen koulutus (Paimion lukio). Paimion kaupunki järjestää esiopetuksen varhaiskasvatuksen yhteydessä, joten talousarviossa esiopetus sisältyy varhaiskasvatuksen tulosalueeseen. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta sisältyy talousarviossa perusopetukseen. Lisäksi lautakunnan vastuualueelle kuuluvat oppilashuollon koulukuraattorit ja -psykologit sekä sivistyspalvelujen yhteiset hallinto- ja tukipalvelut. Hallinnon henkilöstö (sivistysjohtaja, opetuspäällikkö, toimistos sihteeri, opintos sihteeri, hallinnon asiantuntija, TVT-koordinaattori ja digitutor) tukevat sivistystoimialan molempien lautakuntien (koulutuslautakunta sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunta) toimintaa.

Koulutuslautakunnan vastuulle kuuluvien tehtävien tulorahoitus perustuu pääasiassa valtionvarainministeriön hallinnoimiin peruspalvelujen valtionosuuteen ja vieraskuntalaisten opetuksen järjestämiseen liittyviin esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksiin, sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimaan opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuteen (mm. lukiokoulutuksen, aamu- ja iltapäivätoiminnan sekä vammaisopetuksen rahoitus). Näistä vain kotikuntakorvaukset näkyvät koulutuslautakunnan käyttötaloudessa; muut valtionosuustulot sisältyvät kaupungin saamiin valtionosuuksiin.

Tavanomaisen budjettirahoituksen rinnalla koulutuslautakunnan vastuualueeseen liittyy paljon hanketoimintaa. Valtion rahoitus kuntien sivistystoimelle tulee enenevässä määrin erilaisten kohdennettujen hankerahoitusten kautta. Näin erikseen haettavien valtionavustusten määrärahat kohdentuvat tiettyihin toimintoihin ja rahojen käytöstä on raportoitava, sen sijaan, että rahoitus tulisi yleiskatteellisena valtionosuutena, jonka käytöstä kunnat voivat päättää vapaasti. Osa kehittämishankkeista on usean koulutuksenjärjestäjän yhteisiä verkostohankkeita. Vuonna 2022 suurin hanke, jossa Paimion sivistyspalvelut on ollut mukana, on yhdeksän kunnan yhteinen yli 431 000 euron verkostohanke vuoden 2023 loppuun. Erillisrahoitettujen hankkeiden toteutus menee lähes poikkeuksetta vähintään kahdelle tilikaudelle. Hankkeet budjetoidaan talousarvioon niin, että omarahoitusosuudet tulevat hankkeen toteutuksen viimeiselle tilikaudelle.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	1 843		1 843	2 116	274	114,8 %	1 972	7,3 %
Toimintakulut	- 23 376	- 270	- 23 646	- 24 218	- 572	102,4 %	- 22 653	6,9 %
Toimintakate/ jäämä	- 21 534	- 270	- 21 804	- 22 102	- 298	101,4 %	- 20 681	6,9 %
Poistot ja arvonalennukset	- 190		- 190	- 142	48	74,8 %	- 166	-14,6 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 21 723	- 270	- 21 993	- 22 244	- 251	101,1 %	- 20 848	6,7 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	1 843		1 843	2 116	274	114,8 %	1 972	7,3 %
Toimintakulut	- 20 188	- 270	- 20 458	- 21 196	- 738	103,6 %	- 19 550	8,4 %
Toimintakate/ jäämä	- 18 345	- 270	- 18 615	- 19 079	- 464	102,5 %	- 17 578	8,5 %
Poistot ja arvonalennukset	- 190		- 190	- 142	48	74,8 %	- 166	-14,6 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 18 535	- 270	- 18 805	- 19 222	- 417	102,2 %	- 17 745	8,3 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot								-35,8 %
Toimintakulut	- 3 188		- 3 188	- 3 022	166	94,8 %	- 3 102	-2,6 %
Toimintakate/ jäämä	- 3 188		- 3 188	- 3 022	166	94,8 %	- 3 102	-2,6 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli- /alijäämä	- 3 188		- 3 188	- 3 022	166	94,8 %	- 3 102	-2,6 %

Arvio olennaisista riskitekijöistä

1.3.2015 voimaan tulleiden Paimion sisäisen valvonnan perusteiden mukaan riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat strategiset, taloudelliset ja toiminnalliset riskit sekä vahinkoriskit. Kaikkiin näihin ryhmiin voi kuulua sisäisiä tai ulkoisia riskejä. Riskienhallintaa toteutetaan talousarvion ja merkittävien päätösten valmistelun yhteydessä.

Strategiset		
Varhaiskasvatuksen yksityistämisen laajuus. Palveluiden kysynnän ennakoimattomuus.	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Asiakkaiden palvelutarpeet muuttuvat varhaiskasvatuksessa, palvelutarjontaa ei pystytä kaupungin omana toimintana sopeuttamaan riittävän joustavasti johtuen rajallisista tiloista ja resursseista.		
Seuraukset: Yksityisen varhaiskasvatuksen toiminnan jatkuvuus; ko. toiminnan päättymisen myötä asiakkaat tulevat kaupungin oman toiminnan piiriin, jolloin resursseja on oltava toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Ennakointi ja henkilöstön koulutus. Toimiva yhteistyö eri toimijoiden kanssa.	Vastuuhenkilöt: varhaiskasvatusjohtaja	
Arviointi: Varhaiskasvatuksen palveluiden tarve on kasvavassa kaupungissa ollut korkealla, ja nytkin näköpiirissä on, että tarvetta on jatkossakin. Yksityisten toimijoiden toiminnan jatkuvuus on avoinna; ostopalvelusopimuksen sopimuskausi päättyy kesään 2024, joten toimenpiteitä tarvitaan vuoden 2023 aikana jatkuvuuden turvaamiseksi.		
Lukiokoulutuksen vetovoimaisuuden hiipuminen	Todennäköisyys 3	Vaikutus 2
Syyt: Lukiossa taloudelliset leikkaukset resursseihin voivat vaikuttaa nuorten haluun hakeutua omaan lähilukioon, koska vapaa hakeutumisoikeus toisen asteen opinnoissa säilyy jatkossakin.		
Seuraukset: Opiskelijamäärän väheneminen vaikuttaa suoraan lukiokoulutuksen valtionrahoitukseen.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Lukiotoiminnan uudistaminen, markkinointi ja näkyvyyden lisääminen.	Vastuuhenkilöt: lukion rehtori	

Arviointi: Lukiokoulutuksen syksyllä 2022 aloittanut ikäluokka jäi poikkeuksellisen pieneksi, ja lukion kokonaisopiskelijamäärä tippui 200 opiskelijaan. Selittävänä tekijänä oli pienehkö ikäluokka ja se, että paimiolaisista nuorista peräti 58 % suuntasi muihin opintoihin kuin lukioon. Vapaa hakeutumisosoikeus lukiokoulutukseen antaa mahdollisuuden valikoida, mihin lukion nuori haluaa hakea - tästä johtuen oman lukion vetovoimaisuudesta pidettävä huolta myös riittävin resurssein.		
Operatiiviset		
Pandemia	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Kasvatus- ja opetuspalvelut perustuvat ihmisten väliseen toimintaan ja vuorovaikutukseen. Pandemia voi rajoittaa ja jopa estää tämän. Pandemia voi aiheuttaa myös henkilöstön jäämistä normaalia herkemmin pois töistä (esim. oireileva lapsi jää kotiin, huoltaja ei pääse töihin). Pandemian aikana työskentely lähikontaktissa lasten ja nuorten kanssa voi aiheuttaa henkistä kuormitusta ja huolta omasta terveydestä.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Henkilöstö valmiuden ylläpito siitä, että etätööhön voidaan tarvittaessa siirtyä nopeasti. Uuden henkilöstön perehdytys etätöyöskentelyyn. Käytännön järjestelyt, joilla minimoidaan tartuntavaaraa.		Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat
Arviointi: Koronapandemia osoitti, millaiset erittäin vakavat vaikutukset pandemialla voi olla opetuksen järjestämiseen, ja sekä oppilaiden että henkilöstön hyvinvointiin. Tällä hetkellä uusi pandemia näyttää melko epätodennäköiseltä, tai ainakin jos sellainen tulee uudestaan, opetustoimea koskevat rajoitus- ym. toimet jäänevät voimakkuudeltaan ja vaikutuksiltaan opetustoimessa vähäisemmiksi. Kokemukset tarvittaessa myös etäopetukseen siirtymisestä, kouluruoan jakelusta etäkouluaikana ym. ovat olemassa ja valmius hyvä, jos tulisi tarve siirtyä jälleen etäopetukseen. Varhaiskasvatuspalveluissa pandemiatilanne osoitti, että päiväkotiyksiköissä henkilökunnan yhtäaikaiset sairaspöissaolot voivat johtaa tilanteeseen, jossa kaikkia lapsia ei pysyvä otamaan päiväkotiin.		
Henkilöstön jaksaminen ja koulutetun työvoiman saaminen	Todennäköisyys 3	Vaikutus 4
Syyt: Ammattitaitoisen henkilökunnan riittävyys ja saatavuus sekä osaamisen turvaaminen ovat olennainen osa palveluiden ylläpitämistä. Erityinen haaste on varhaiskasvatuksessa, jossa muita tehtäväalueita enemmän myös henkilöstön vaihtuvuutta. Pitkittyneet ja ennakoimattomat pöissaolot sekä mm. kelpoisten hakijoiden puuttuessa epäpätevän henkilöstön rekrytoinnista johtuvat määräraaikaiset palvelussuhteet kuormittavat työyhteisöjen hyvinvointia.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Kaikki avoinna olevat virat/toimet pyritään täyttämään toistaiseksi voimassa olevina. Palkkausjärjestelmää ja -tasoa arvioitava varhaiskasvatuksessa. Esimiestyöhön panostaminen – hyvä ihmiset yksilönä kohtaava henkilöstöjohtaminen; sairauspöissaoloja seurataan säännöllisesti Säännölliset kehityskeskustelut; aktiivinen yhteistyö työterveyshuollon kanssa.		Vastuuhenkilöt: päiväkodinjohtajat rehtorit sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja
Arviointi: Henkilöstön jaksamisen haasteita on havaittavissa erityisesti varhaiskasvatuksessa, ja myös sivistyshallinnon työpaikkaselvityksessä noussut esiin jaksamisen haasteet. Monilla kokemus siitä, ettei työaika ole tarpeeksi työtehtävien tekemiseen; hallinnon henkilöstömäärää on vahvistettu, muutoksen vaikutukset näkynevät vuoden 2023 aikana. Koulutetun työvoiman saaminen on erittäin vaikeata varhaiskasvatuksen opettajan ja erityisopettajan tehtäviin sekä myös koulunkäynninohjaajan tehtäviin. Kouluttamatonta henkilöstöä on palkattava, kun kelpoista ei ole saatavissa, ja tämä johtaa henkilöstön vaihtuvuuteen sekä pakottaa tekemään sisäisiä järjestelyitä, jotka osaltaan aiheuttavat kuormitusta.		
Palveluissa ei ole riittävästi vaihtoehtoja vähentämään tarvetta pienryhmille sekä opetuksen järjestämiseen kaupungin ulkopuolella.	Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt: Erityisen tuen pienryhmät ovat käytännössä täynnä, mutta erityistä tukea tarvitsevien lasten suhteellinen määrä vaikuttaa olevan kasvussa. Kun oppilasmäärä absoluuttisena lukunakin kasvaa ja tukea tarvitsevia suhteellisesti keskitasoa enemmän, opetustoimintaa tulee resurssoida ja toteuttaa uudella tavalla niin, että välttyttäisiin oppilaiden sijoittelulta ja kuljettamiselta kaupungin ulkopuolella oleviin kouluihin.		

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Oman toiminnan resurssit erityisopetuksen koordinoitiin ja konsultaatioon, resurssien uudenlainen käyttö (mm. yhteisopettajuus, samanaikaisopettajuus, lisäys osa-aikaiseen erityisopetukseen, uudenlaiset opetusryhmäjärjestelyt) ja oppimisen tuen kehittämissuunnitelman mukaiset toimenpiteet 2022-26

Vastuuhenkilöt:

sivistysjohtaja
rehtorit
koordinoiva erityisopettaja

Arviointi:

Oppimisen tuen kehittämissuunnitelma hyväksytty 11/2022, toteutus käynnistetty 2023. Haasteena opetustilojen riittävyys ja opettajien määrän kasvusta aiheutuvat kustannukset. Syksystä 2023 alkaen perustettu 6 uutta laaja-alaisen erityisopettajan virkaa; tulevien vuosien 2023-25 talousarviokäsittelyssä hyväksyttävä esitykset vuosittain em. suunnitelman mukaisten opettajavakanssien lisäyksistä.

Hallinnon ja esimiestyön organisaation rakenteet

 Todennäköisyys
3

 Vaikutus
3

Syyt:

Koulutuslautakunnan hallinnossa organisaation ohuus sekä päällekkäiset isot vastuut sekä sivistysjohtajalla että varhaiskasvatusjohtajalla, koulunjohtaja-rehtorien tehtävänkuvat sekä em. johtavien esimiesten työmäärä saattavat lisätä työn kuormittavuutta liiaksi, heikentää työssä jaksamista, pitkittää päätöksentekoa ja käsittelyaikoja sekä heikentää toiminnan suunnittelua ja johtamista.

Seuraukset:

Työuupumus, keskeisten ja olennaisten työtehtävien jääminen hoitamatta, kun sijaistamisen resurssit ovat vähäiset.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Organisaatorakenteen toimivuutta ja tehtävänkuvia arvioitava ja kehitettävä organisaatiota suuntaan, jossa johtamiselle ja kehittämistyölle jäisi riittävästi aikaa. Muutokset organisaatiossa vuoden 2023 aikana. Toimialajohtaja johtaa edelleen koko sivistystoimialaa, jonka koko ja vastuu on kasvanut, ja sen lisäksi myös sekä hallinnon tulosaluetta että kaupungin suurinta yksittäistä tulosaluetta, perusopetusta.

Vastuuhenkilöt:

sivistysjohtaja
varhaiskasvatusjohtaja
koulutuslautakunta

Arviointi:

Hallinnon rakenteita on muutettu 2022, mutta henkilövaihdokset 2023 alkupuolella siirtävät muutoksen käytännön vaikutuksia eteenpäin. Uupumisesta johtuvaa sairauspoissaoloa on v. 2022 ollut, ja huolta esihenkilöiden jaksamisesta. Ennakoimattomien työtehtävien määrä kasvanut, johdon aika menee edelleen liiaksi akuutteihin asioihin eikä etukäteissuunnitteluun, ennakointiin ja tiedolla johtamiseen.

Vahingolliset
Ulkopuolisen toimijan aiheuttamat vaaratilanteet

 Todennäköisyys
2

 Vaikutus
1

Syyt:

Päiväkodeissa tai oppilaitoksissa mahdolliset ulkopuolisen tekijän aiheuttamat väkivallanteot tai vahingonteot

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Ajantasaiset turvallisuussuunnitelmat ja varautumissuunnitelmat, henkilöstön perehdytys ja ohjeistus turvallisuusasioihin, koulutus, säännölliset harjoitukset

Vastuuhenkilöt:

sivistysjohtaja
rehtorit
päiväkodinjohtajat
turvallisuusvastaavat
varhaiskasvatusjohtaja

Arviointi:

Lasten/oppilaiden aiheuttamia vaaratilanteita on varhaiskasvatuksessa ja kouluissa silloin tällöin. Ulkopuolisten toimijoiden aiheuttamien vaaratilanteiden määrä on ollut vähäinen.

Työtilat eivät ole turvalliset

 Todennäköisyys
3

 Vaikutus
1

Syyt:

Työtilojen järjestelyistä aiheutuu riskitilanteita. Sisäilmaan vaikuttavista tekijöistä aiheutuu terveyshaittoja. Toimintojen siirto sisäilmaongelmien vuoksi väistötiloihin.

Ennalta ehkäisevät toimenpiteet:

Havaitut puutteet/ongelmat tuodaan esille, ne selvitetään ja selvityksen perusteella tehdään ratkaisut. Kiinteistöjen kuntoon kiinnitetään huomiota ennakkolisesti ja varaudutaan investoimaan myös uusia toimitiloja.

Vastuuhenkilöt:

sivistysjohtaja
tekninen johtaja ja kiinteistöpäällikkö
muut esihenkilöt toimialalla

		työsuojelupäällikkö	
Arviointi:			
Osa toimitiloista on saneerattu vanhoihin ja alun perin muuhun käyttöön rakennettuihin rakennuksiin, osa rakennuksista odottaa peruskorjausta. Joidenkin rakennusten osalta on esitetty huolta sisäilman laadusta ja vaikutuksista. Suurimpien kiinteistöjen osalta huolta ei kuitenkaan ole, ja sisäilmatyöryhmä selvittää tilannetta tarvittaessa moniammatillisesti.			
Suuronnettomuudet ja luonnonilmiöt		Todennäköisyys 2	Vaikutus 2
Syyt:	Kaikissa toimintaympäristöissä tarvitaan sähköä sekä lähes kaikissa myös tietoverkkoa ja tietoliikenneyhteyksiä. Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen järjestäminen on lakisääteistä myös poikkeusoloissa. Tulipalot, sähkökatkot, yms. haittaavat kohtuuttomasti toimintaa (mm. ylioppilaskirjoitukset kokonaan sähköisesti, keskeisten tietojärjestelmien (mm. Wilma) toimivuus)		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Ajantasainen varautumissuunnitelma. Yhteistyö eri toimialojen kesken.		Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat johtoryhmä	
Arviointi:			
Sähkökatkoihin varautumiseen liittyviä hankintoja on tehty vuoden 2022 aikana, sivistystoimialan valmiussuunnittelu ja dokumentointityö etenee.			
Taloudelliset			
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen. Ostopalveluiden kustannusten ennakoimattoman suuri kasvu.		Todennäköisyys 3	Vaikutus 3
Syyt:	Palveluiden järjestämisen tarve ei poistu tai vähene, mutta kaupungin taloudelliset toimintaedellytykset ovat heikentyneet. Toiminnan laadun heikentäminen, tarjonnan supistaminen sekä koulutuspalveluiden sisällölliset leikkaukset. Oppivelvollisuuden pidentymiseen valtion lupaama täysimääräinen rahoitus voi osoittautua riittämättömäksi suhteessa muutoksen aiheuttamiin todellisiin kustannuksiin, ja ainakin lähtökohtainen valtionosuusrahoitus on jo alimitoitettu todellisiin kustannuksiin nähden.		
Ennalta ehkäisevät toimenpiteet: Talouden ajantasaisen raportoinnin seuranta. Palveluiden käytön seuranta. Talousraportit lautakunnan käsittelyssä säännöllisesti. Palveluiden kehittämisessä tehdään taloudellisten vaikutusten arviointia. Hankerahoitusten aktiivinen hankkiminen kehittämistyön mahdollistamiseksi.		Vastuuhenkilöt: sivistysjohtaja varhaiskasvatusjohtaja rehtorit päiväkodinjohtajat	
Arviointi:			
Taloudellisten toimintaedellytysten heikkeneminen on melko todennäköistä näinä inflaation ja kohonneiden korkojen aikoina, seurattessamme naapurivaltion sotatoimia ja liikekannallepanoa. Kaupungin omien taloudellisten toimintaedellytysten lisäksi riskinä ovat erityisesti varhaiskasvatuksessa yksityiset palveluntuottajat sekä koulukuljetusten liikenneitsijät. Kustannusten kasvu palveluiden ostossa oli merkittävä erityisesti kuljetuksissa.			

Riskin todennäköisyys:

- 1 = erittäin epätodennäköinen
- 2 = epätodennäköinen
- 3 = todennäköinen
- 4 = erittäin todennäköinen

Riskin vaikutus:

- 1 = vähäinen
- 2 = kohtalainen
- 3 = vakava
- 4 = erittäin vakava

Tulosalue

Hallinto ja oppilashuolto

Vastuhenkilö

sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen ja johtava koulukuraattori Marianne Ylinen

Toiminta-ajatus

Paimion kaupunki edistää kaupunkilaistensa kehitystä, oppimista, henkistä kasvua ja hyvinvointia tarjoamalla varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen ja lukion koulutuspalveluja. Lakisääteisiä ja lasten sekä nuorten tarpeiden mukaisia palveluja tuottaessa huolehditaan erityisesti laadusta, oikeudenmukaisuudesta, joustavuudesta sekä lapsi- ja nuorisokeskeisyydestä.

Koulutuslautakunnan alaisuudessa toimiva sivistyspalveluiden hallinto huolehtii sivistysosaston molempien lautakuntien – koulutuslautakunnan sekä sivistys- ja vapaa-aikalautakunnan – hallinnosta. Hallinnon vastuulla on mm. sivistyspalveluiden kirjaamo, asiahallinta, arkistointi, esityslistat, pöytäkirjat, päätösten täytäntöönpano, talous- ja henkilöstöhallinnon tukipalvelut, hankkeiden hallinnointi ja seuranta, asiakaspalvelu sekä toimialan tieto- ja viestintätekniikan käyttö ja kehittäminen.

Tehtäväalueeseen kuuluu vuoden 2022 loppuun asti lisäksi oppilashuollon koulukuraattori- ja -psykologiitiimi, joka huolehtii oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisista psykologi- ja kuraattoripalveluista Paimion kaupungin esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa sekä kuntien välisen sopimuksen perusteella myös Sauvon kunnan esi- ja perusopetuksessa.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Vuoden 2022 lopun tilanteessa voidaan tilinpäätöstä kirjoitettaessa todeta, että sivistyspalveluiden hallinnon tehtävä on muuttunut aiempien aikojen ”koulutoimenjohtamisesta” jatkuvaksi kehittämistyöksi erilaisissa verkostoissa, alati muuttuvan lainsäädännön seurannaksi, hankerahoitusten hakemiseksi, kehittämishankkeiden koordinoimiseksi, yhteistyön rakentamiseksi eri toimijoiden välille, uudistusprosessien johtamiseksi sekä ”siiloutuneiden” rakenteiden purkamiseksi, jotta yli hallintokuntarajojen ulottuvat palvelut ja prosessit saadaan toteutettua sekä toiminnallisesti järkevällä että kustannustehokkaalla tavalla. Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus, jossa oppilashuollon kuraattori- ja koulupsykologipalveluiden järjestämisvastuu siirtyi maakunnan hyvinvointialueelle, ja perhekeskuspalvelut alueelliselle Kaarina-Paimio-Sauvo -alueen perhekeskukselle, lisää entisestään työtä erilaisissa organisaatorajat ylittävissä verkostoissa. Myös erilaiset hankerahoitukset ovat muuttuneet entistä enemmän useampien koulutuksenjärjestäjien yhteisiksi hankkeiksi, jotka edellyttävät toimialan johdolta ylikunnallista yhteistyötä hankkeiden ohjausryhmätyöskentelyssä ja hankkeiden jalkauttamisessa oman kaupungin organisaatiossa.

Hallinnon henkilöstö (sivistysjohtaja, opetuspäällikkö (sivistysjohtajan sijainen), toimistos sihteeri, opintos sihteeri, hallinnon asiantuntija, TVT-koordinaattori ja digitutor) tukevat osaltaan sivistyspalveluiden molempien lautakuntien (koulutuslautakunta ja sivistys- ja vapaa-aikalautakunta) vastualueiden toimintaa. Tästä johtuen sivistystoimialan molempien lautakuntien hallinnon määrärahat ovat koulutuslautakunnan talousarviossa. Vuoden 2022 lopulla hyväksyttiin uuden palvelusihteerin viran perustaminen, jonka myötä osa sivistysjohtajan ja opetuspäällikön virkojen tehtävistä voi siirtyä ko. viranhaltijalle. Lisäksi opetuspäällikön virkanimike päätettiin muuttaa varhaiskasvatusjohtajaksi vuoden 2023 alusta lukien. Oma haasteensa toimialan johdossa on siinä, että toimialajohtaja johtaa sekä koko toimialaa (ml. kahden lautakunnan alaiset kaikki seitsemän tehtäväaluetta) että myös niistä kahta, joista toinen kaupungin suurin tehtäväalue eli perusopetus. Sote-uudistuksen toteutumisen jälkeen sivistyspalveluiden painoarvo koko kaupungin organisaatiosta on sekä talouden että henkilöstön volyyymeillä mitattuna erittäin merkittävä. Pelkästään perusopetuksen kokonaisuuden johtamisessa eli aiemmassa ”koulutoimessa” jo pelkästään olisi riittävästi työtä yhdelle johtajalle.

Sivistyspalveluissa jatkuva tavoite on yhteistyön lisääminen yli toimialue- ja hallintokuntarajojen. Eri hallinnonaloilla on yhtenäinen käsitys siitä, että ennakoiva toimintatapa on toiminnallisesti ja taloudellisesti oikea tapa toimia. Erityisesti tämä korostuu oppilashuollollisissa asioissa. Oppilas- ja opiskelijahuollon tehtäväaluetta vahvistettiin vuonna 2020 organisaatiomuutoksella, jossa seitsemän työntekijän kuraattori- ja psykologitiimille nimettiin oma lähiesihenkilö, johtava koulukuraattori. Vuoden 2021 aikana koulukuraattori- ja -psykologiresursseja lisättiin kahdella työntekijällä. Vuoden 2023 alussa kuraattori- ja psykologipalveluiden järjestämisvastuu sekä henkilöstö siirtyivät sosiaali- ja terveydenhuollon (sote) uudistuksen myötä Varsinais-Suomen hyvinvointialueelle. Toiminnallisen moniammatillisen yhteistyön kehittäminen eteenpäin lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamiseksi on kuitenkin keskeistä vuoden 2023 aikana, jolloin sote-uudistusta käytännössä vielä valmistellaan kun vuoden 2022 aikana kaikkea ei ehditty tehdä, turvata riittävä resurssi maakunnallisen sekä alueellisen oppilashuoltotyön ohjausryhmätyöskentelyyn, johon vastuuhenkilöksi on nimetty sivistysjohtaja.

Painopisteenä on jatkossakin mm. yhteisöllinen hyvinvointityö. Hyvinvoiva lapsi ja nuori oppii koulussa ja viihtyy siellä. Tähän ajatukseen pohjautuvaa toimintakulttuuria on toimintayksiköissä kehitettävä yhä eteenpäin, ja otettava myös varhaiskasvatuksessa ja kouluissa aiempaa enemmän lapsi ja perhe toiminnan keskiöön yleisten sekä yksilökohtaisten pedagogisten tavoitteiden rinnalle. Ennakoivan toimintatavan lähtökohtana on riittävät resurssit lasten ja nuorten kehityksen ja kasvun vuosille, jolloin korjaaviin sekä ongelmia ratkoviin toimenpiteisiin ei tarvita niin paljoa resursseja. Haasteena Paimiossa ovat olleet paitsi lasten määrän kasvu, myös seudullisessa vertailussa korkea yksinhuoltajaperheiden määrä, pienituloisten lapsiperheiden osuus sekä keskimääräistä korkeampi erityisen tuen tarpeessa olevien lasten osuus.

Oppimisen tuen järjestämisen kehittäminen sai vauhtia, kun erityisopetuksen koordinaattorin virka saatiin 2021 uutena resurssina opetustoimeen, ja ryhdyttiin valmistelemaan oppimisen tuen kehittämissuunnitelmaa tuleville vuosille. Yhdeksän kunnan yhteisessä KONSTI-hankkeessa ja sen jatkohankkeessa oppimisen tukea on kehitetty ja inklusiota edistetty, jotta saadaan selkeytettyä varhaisen ja ennaltaehkäisevän tuen järjestämistä, kolmiportaisen tuen järjestämistä sekä mm. sitouttavaa kouluyhteistyötä, jossa kehitetään moniammatillisesti malleja mm. koulupoissaoloihin puuttumiseen. Hallinnon vastuulla on mahdollistaa kehittämistoiminta johtamalla ja koordinoimalla tehtäväaluerajat ylittävää hanketyötä, sekä aktiivisella yhteistyöllä myös ylikunnallisesti pitää Paimio mukana seudullisessa kehittämistyössä, seurata haettavissa olevia uusia kehittämisrahoituksia ja tukea käynnissä olevien hankkeiden toteutusta hankehallinnon ja loppuraportoinnin osalta.

Monet hankerahoitukset ulottuvat useammalle kuin yhdelle tilikaudelle, joten talousarvioon oli budjetoitu jo käynnissä olevat 2- tai 3-vuotiset hankkeet vuodelle 2022 niiden arvioiden mukaan, jotka syyskuun lopussa voidaan arvioida hankkeiden talouden senhetkisestä toteumasta vuodelle 2021. Osa hankkeiden tuloista siirtyy vuodelle 2023, joten talousarvion ja tilinpäätöksen osalta hankkeet aiheuttavat väistämättä jonkin verran epävarmuustekijöitä ja poikkeamia. Lisäksi hankkeiden kustannuspaikalla on oltava omarahoitusosuus mahdollisia tulevia uusia hankehakuja varten. Hankkeiden määrärahat ovat pääasiassa varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja toisen asteen koulutuksen hankkeiden kustannuspaikoilla, mutta hankehallinnon henkilöstöresurssit ovat keskitetysti hallinnon tehtäväalueella.

Hallinnon tehtäväalueelle kuuluu myös tieto- ja viestintätekniikan käytön kehittäminen. Kehittämistyötä viedään eteenpäin koulutuslautakunnan 22.4.2021 § 41 hyväksymän pedagogisen TVT-suunnitelman 2021-2025 mukaisesti.

Suurimmat investointihankkeet koulutuslautakunnan vastuualueilla ovat lähivuosina Kriivarin koulun laajennus sekä peruskorjaus, jotka nousivat investointiohjelmaan ja joista päätettiin marraskuussa 2022 vuosien 2023 ja suunnitelmakauden investointiohjelmaan. Vistan koulun peruskorjausten jatkuminen (2-sali sekä Puukoulu) jää odottamaan; Kriivarin koulun laajennus on

katsottu kiireellisemmäksi. Oppilasmäärän kasvu sekä vuonna 2022 puhjennut Ukrainan sota ja sen vaikutukset opetustoimeen, valmistavan opetuksen (valmo) käynnistäminen kevään 2022 aikana ja valmo-opetuksen jatkamiseen varautuminen aiheuttavat omat paineensa koulutilojen riittävyydelle samalla, kun kaupungin asukasmäärä sekä peruskoulujen oppilasmäärä on kasvanut melko tasaisesti. Vuoden 2016 oppilasmäärästä (1201) vuoteen 2022 (1360) kasvua oli 159 oppilasta, joka on syksyllä 2023 peruskouluun menevän yhden ikäluokan lapsimäärä. Lisätilojen tarve on ilmeinen, jotta opetuksen järjestämisen puitteet pysyvät asianmukaisina myös tulevina vuosina.

Hanhijoen koulun sekä Kriivarin ja Hanhijoen päiväkotien peruskorjauksiin tulisi myös valmistautua lähivuosina. Aiempi ajatus Vistan koulun Puukoulun ja liikuntasalin (kakkossalin) peruskorjauksesta ja näiden käyttämisestä väistötiloina tuskin onnistuu; Hanhijoen koulussa opetusryhmiä on yhdeksän ja tarvitaan myös erilaisia opetuksen eriyttämisen tiloja remonttien ajaksi. Liikuntatilojen tarve on Vistan koulussa kasvava johtuen koulun kasvaneesta oppilasmäärästä. Talousarviokirjassa todettiin, että kun elokuussa 2018 oppilaita oli 741, ennuste oli että syksyllä 2022 oppilaita on yli 800. Ennuste toteutui: syksyn 2022 laskentapäivänä Vistan koulussa oppilaita oli kaikkiaan 844.

Resurssimuutokset

Vuoden 2022 ajalle ei talousarviossa esitetty resurssimuutoksia vuoden 2021 lopun tilanteeseen. Hankesuunnittelijan tehtävä oli määräaikainen kesään 2023 asti ja sivistystoimen hallinnon henkilöstön rakennetta ja toimenkuvia tarkasteltiin vuoden 2022 aikana. Koulutuslautakunnan päätöksillä 2.6.2022 § 58 hallintosihteerin tehtävä muutettiin hallinnon asiantuntijan tehtäväksi 1.9.2022 alkaen, ja määräajaksi hankesuunnittelijan tehtävään siirretty hallintosihteerin siirtyi hallinnon asiantuntijaksi. Samassa yhteydessä todettiin, että vuoden 2023 talousarviossa opintosihteerin tehtävä huomioidaan toistaiseksi voimassa olevana tehtävänä. Lisäksi lautakunta päätti 8.3.2022 § 22 yhden päätoimisen digitutorin palkkaamisesta.

TVT-koordinaattorin henkilövaihdos vuoden 2022 alkupuolella sekä digitutorin palkkaaminen TVT-koordinaattorin työpariksi ovat osoittautuneet välttämättömiksi ratkaisuuksi sekä koulutoimen Primus-/Wilma-ympäristön että Wilma Varhaiskasvatus -ympäristön käytön ja kehittämisen kannalta. Sähköisen toimintaympäristön kehitys ja valtakunnallisten tietovarantojen käyttöön liittyvät velvoitteet edellyttävät riittävän henkilöresurssin huolehtimaan yhdyspinoista KOSKI- ja Varda-tietovarantoihin sekä toimimaan sivistystoimialan asiantuntijoina tieto- ja viestintätekniikan pedagogisen opetuskäytön ja toimialan tietoteknisen toimintaympäristön kehittämis- ja ylläpitotehtävissä sekä linkkinä kaupungin tietohallintopalveluihin.

Resurssimuutoksena vuodenvaihteessa 2022 - 2023 alussa tapahtui oppilashuollon koulukuraattorien ja -psykologien siirto Varsinais-Suomen hyvinvointialueen henkilöstöksi. Sote-uudistuksessa yhdeksän työntekijää siirtyi pois koulutuslautakunnan alaisuudesta.

Toiminnalliset tavoitteet

- Oppivelvollisuuden pidentämisen aiheuttamien koulutuksen järjestäjän sekä asuinkunnan valvonta- ja ohjausvastuiden selkeyttäminen ja resurssien määrittely oppilaanohjaukseen.
- Hallinto turvaa toimialan rahoitusta ja kehittämistyötä hanketoiminnan avulla.
- Em. tavoitteiden mahdollistamiseksi sivistystoimen hallinnon organisaation toimenkuvien määrittely ja henkilöstörakenteen vakinaistaminen.
- Johtamisen vahvistaminen erityisesti varhaiskasvatuksessa, mutta myös perusopetuksen ja moniammatillisen yhteistyön kehittämisessä. Jaetun johtajuuden malli kasvatus- ja opetustoimen

keskeisten vastuualueiden kehittämiseen (opetussuunnitelmatyö, laatutyö ja arviointi, pedagoginen tuki ja erityisopetuksen koordinaatio, nivelvaiheyhteistyö TVT-kehittäminen, turvallisuus, varautuminen, lukemaan innostaminen, kulttuurikasvatus).

- Paimion varhaiskasvatuksen ja opetustoimen TVT-suunnitelman 2021 – 2025 toimenpiteiden täytäntöönpano.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon rakenteiden kirkastaminen ja yhtenäistäminen kaupungin tasolla. Loppuvuodesta 2021 tai vuoden 2022 alkupuolella hyväksyttävän oppilashuoltosuunnitelman täytäntöönpano ja valmistautuminen sote-uudistuksen vaikutuksiin ja kuraattori- ja psykologiin siirtoon maakunnallisen hyvinvointialueen palvelukseen vuoden 2023 alusta.
- Luodaan moniammatillisessa yhteistyössä kaupungin eri lasten/nuorten/perheiden parissa toimivien ammattilaisten kesken vanhemmuuden tuen konsepti esi- ja alkuopetusikäisten lasten vanhemmille. Toteutetaan pienryhmämalli helpottamaan arjen kaaosta sekä urautuneita ja toimimattomia toimintamalleja lasten kanssa. Pienryhmä tarjoaa ammatillista tukea, vertaistukea, tietoa sekä käytännön vinkkejä. Ryhmämalli tarjoaa vanhemmille turvallisen hetken pohtia myös omaa jaksamista ja hyvinvoinnin lähteitä arjen keskellä.

Tavoitteiden toteutuminen

- Oppivelvollisuuden pidentämisen aiheuttama lisätyö kuntavalvojan tehtävässä ja Valpas-rekisterin seurannassa on toistaiseksi kasautunut sivistysjohtajalle. Saadun kokemuksen myötä lakimuutoksen aiheuttamat lisätehtävät ns. kuntavalvojan roolissa on syytä delegoida toimialan sisällä vuoden 2023 aikana.

Oppilaanohjauksen lakimuutoksesta aiheutuvat tarvittavat lisäresurssit (n. +0,2 htv) on huomioitu Vistan koulussa opinto-ohjaajien työjärjestelyissä sekä syksyllä 2022 päätetyssä talousarviossa (luku)vuodesta 2023-2024 alkaen.

- Hanketoimintaa on toteutettu aktiivisesti, mutta joidenkin pienten hankkeiden toteutuksessa on ollut haasteita niin, että vähäisiltä osin hankerahoja on jouduttu myös palauttamaan, kun organisaation henkilöresurssit eivät ole riittäneet kaikkien hankkeiden toteuttamiseen. Hanketyön painopistettä on siirretty enemmän verkostohankkeissa mukana olemiseen. Merkittävimmät verkostohankkeet joissa Paimio on ollut ja on mukana, ovat sitouttavan koulu yhteistyön kehittämisen SKY-hanke (kuusi kuntaa, koordinaattorina Naantali), inklusiivisen toimintakulttuurin edistämisen Konsti- hanke ja Konsti 2.0 - jatkohanke (yhdeksän kuntaa, koordinaattorina Uusikaupunki) sekä oppilaanohjauksen kehittämishanke OKEVA (kuusi kaupunkia, koordinaattorina Turku). Nämä hankkeet ovat tukeneet Paimion opetustoimen kehittämistä oppimisen tuen kehittämissuunnitelman suuntaan, ohjauksen lakisääteisten muutosten toteuttamiseksi sekä SKY-hankkeessa on valmisteltu oppilaiden poissaolojen seurantaan liittyviä uudistuksia, jotka tulevat lakisääteisiksi kaikille perusopetuksen järjestäjille vuoden 2023 aikana.

Paimion omista uusista hankkeista merkittävimpinä vuodelta 2022 mainittakoon peruskoululaisten harrastustoiminnan järjestämiseen saatu PaHaMa 2.0 -hankeavustus (92 000 €) lukuvuodeksi 2022-23, esi- ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen korona-avustukset eri rahoituspäätöksillä yhteensä n. 214 000 € lukuvuosille 2022 - 2024), ukrainalaisten lasten varhaiskasvatuksen järjestämiseen n. 80 000 €, varhaiskasvatuksen inklusiivisen toimintakulttuurin edistämisen velho-hankkeeseen 64 000 € sekä vuoden 2022 lopulla saadut 54 000 euron avustus koulunuorisotyöhön sekä n. 45 000 euron avustus yhteisöllisen opiskeluhoollon kehittämiseen.

- Sivistystoimen hallinnon organisaation toimenkuvien määrittely ja henkilöstörakenteen vakinaistaminen on prosessina kesken. Opetuspäällikön toimenkuva muutettiin

varhaiskasvatusjohtajaksi ja joiltakin osin tehtäviä siirtyy palvelusihteerille ja osittain koulujen rehtoreille. Opetustoimen talouden seurantaan ja koordinaatioon liittyvät opetuspäällikkö-tehtävät kasautuvat kuitenkin muutoksessa sivistysjohtajalle, jonka vastuualue on laaja, koostuen koko toimialan johtamisen lisäksi myös hallinnon tehtäväalueen johtamisesta ja suurimman tehtäväalueen (perusopetus) kokonaisuuden johtamisesta.

- Johtamisen vahvistaminen varhaiskasvatuksessa on vakanssirakenteen osalta edennyt, mutta väliaikaisista henkilöstöjärjestelyistä johtuen toimintaa ei ole päästy vielä toteuttamaan ajatellusti. Varhaiskasvatusjohtaja vaihtuu keväällä 2023 eläköitymisen myötä, ja uusi johtaja jatkaa tehtäväalueen johtamisen kehittämistä.
- Paimion varhaiskasvatuksen ja opetustoimen TVT-suunnitelman 2021 – 2025 toimenpiteiden täytäntöönpano etenee suunnitelman mukaisesti.
- Oppilas- ja opiskelijahuollon organisaatio (1+8) siirtyi Varsinais-Suomen hyvinvointialueen palvelukseen 1.1.2023 alkaen. Maakunnallinen oppilashuoltosuunnitelman laadinta ja rakenteiden kehittäminen jatkuu vuoden 2023 aikana; tässä yhteyshenkilöksi on Paimion kaupungin osalta nimetty sivistysjohtaja. Oppilas- ja opiskeluhuollon rakenteiden yhtenäistämiseksi tehtiin ja otettiin kaikissa yksiköissä käyttöön yhteisöllisen oppilashuoltoryhmän kokouksiin mallirunko. Kokoustiheydeksi sovittiin 10 kertaa lukuvuodessa, ja jokaiselle tapaamiskerralle laadittiin alustava ajatus mitä asioita kussakin tapaamisessa olisi hyvä käsitellä. Malliin rakennettiin sisälle myös yhteneväinen poissaoloseurannan rakenne, ja tässä yhteistyötä tehtiin sitouttavan kouluyhteistyön hankkeen (SKY) hankekoordinaattorin kanssa. Mallin sisälle rakennettiin myös tavoite kouluissa tehtävän, hyvinvontia edistävän ja tukevan työn suunnitelmallisesta toteuttamisesta ja seurannasta. Tähän työhön pohjaksi otettiin Rovaniemen hyvinvoinnin vuosikello sisältöineen. Tämän työn vahvistamiseksi ja juurevoittamiseksi työ jatkuu ja asiaan on kiinnitettävä paljon huomiota.
- Tavoite luoda moniammatillisessa yhteistyössä kaupungin eri lasten/nuorten/perheiden parissa toimivien ammattilaisten kesken vanhemmuuden tuen konsepti esi- ja alkuopetusikäisten lasten vanhemmille ei sellaisenaan toteutunut. Pohdintaa käytiin kuraattorien, sosiaalitoimen sekä perheneuvolan ammattilaisten kesken. Perheneuvolalla on säännöllisessä toteutuksessa alakouluikäisten vanhemmille suunnattu Vahvuutta vanhemmuuteen -ryhmä, jota he tarjoavat kaikille kohderyhmään kuuluville kaupungin huoltajille. Myös työparityöskentelyn mahdollisuutta pohdittiin (perheneuvolalle työpari oppilashuollosta), mutta toistaiseksi perheneuvola on vetänyt ryhmää omana toimintanaan.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	110		110	98	- 12	89,4 %	89	9,9 %
Toimintakulut	- 962		- 962	- 1 039	- 78	108,1 %	- 768	35,3 %
Toimintakate/ jäämä	- 852		- 852	- 941	- 89	110,5 %	- 679	38,6 %
Poistot ja arvonlennukset								
Tilikauden yli- /alijäämä	- 852		- 852	- 941	- 89	110,5 %	- 679	38,6 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	110		110	98	- 12	89,4 %	89	9,9 %
Toimintakulut	- 914		- 914	- 985	- 71	107,8 %	- 735	34,0 %
Toimintakate/jäämä	- 804		- 804	- 887	- 83	110,3 %	- 646	37,3 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 804		- 804	- 887	- 83	110,3 %	- 646	37,3 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 48		- 48	- 54	- 6	112,6 %	- 33	62,9 %
Toimintakate/jäämä	- 48		- 48	- 54	- 6	112,6 %	- 33	62,9 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 48		- 48	- 54	- 6	112,6 %	- 33	62,9 %

Poikkeamat: Tulojen alitus: Paimion ja Sauvon TVT-koordinaattori-yhteistyö päättyi henkilövaihdoksen yhteydessä vuodenvaihteesta 2022, jolloin Sauvon kunnalta ei laskutettavaa. Menojen ylitykset: Koulutuskuntayhtymä Livian psykologipalveluiden toteuttamisesta kuntayhtymän jäsenkuntien kustannusvastuulla on vuoden 2021 kuluista yli 21 000 €:n lasku kirjattu epähuomiossa vuodelle 2022. Vuoden 2022 kirjanpidossa on sekä vuoden 2021 että vuoden 2022 kustannukset. Kuraattori- ja psykologipalveluiden kotikuntalaskutuksia oli ennakoitua enemmän (koskee paimiolaisia nuoria, jotka opiskelevat jossakin muualla toisen asteen oppilaitoksissa). Lisäksi lautakuntien kokouspalkkiomenot ja ICT-palveluiden menot olivat ennakoitua suuremmat.

Tulosalue **Varhaiskasvatus**
Vastuhenkilö opetuspäällikkö Hilikka Koret

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatuspalvelujen tehtävänä on järjestää kaupungissa lapsiperheiden tarpeita vastaavia laadukkaita palveluja. Varhaiskasvatuksessa tuetaan perheiden kasvatustehtävää. Lapsia ohjataan terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elämäntapoihin sekä tuetaan heidän persoonallisuutensa ja taitojensa tasapainoista kehitystä yhdessä kotien kanssa. Lapsella on mahdollisuus tutkia asioita ja ilmiöitä sekä hankkia tietoja, taitoja, kokemuksia ja elämyksiä sekä fyysisesti että psyykkisesti turvallisessa kasvatusympäristössä.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimiossa on kuusi kunnallista päiväkotia, jotka sijaitsevat eri puolilla kaupunkia. Hoitajan kotona toimivia perhepäivähoitoryhmiä oli vuoden 2022 lopussa 16. Hanhijoen päiväkodin tiloissa toimii perhepäivähoidon varahoitoryhmä. Yksityisen varhaiskasvatuspalvelun piirissä on neljä päiväkotia, yksi ryhmäperhepäivähoitoyksikkö ja yksi perhepäivähoitaja. Paimiolaisia lapsia on myös muissa kunnissa sekä kunnallisessa että yksityisessä varhaiskasvatuksessa. Varhaiskasvatuksen piirissä on 80% paimiolaisista vuosina 2016-2022 syntyneistä lapsista.

Kotihoidontuen piirissä on vuoden 2022 aikana ollut keskimäärin 108 lasta. Kaupunki tukee MLL:n perhekeskuksen toimintaa kevyempien varhaiskasvatuspalvelujen tarjoamisessa. MLL:n toiminta on avointa varhaiskasvatusta ja täydentää siten Paimion kaupungin varhaiskasvatuspalveluja lapsiperheille.

Paimion varhaiskasvatuksen palvelukenttä on pysynyt vuonna 2022 pääosin muuttumattomana. Kunnallisten ja yksityisten päiväkotien määrä on pysynyt samana. Myös perhepäivähoitopaikkojen määrä on pysynyt lähes muuttumattomana. Ainoastaan keskustassa 42 vuotta toiminut Lempilän päiväkotia muutti elokuun alusta peruskorjattuun Vistan koulun Alatalon vieressä sijaitsevaan Keskitalon kiinteistöön. Nimensä päiväkotia säilytti ennallaan Lempilänä. Päiväkotia on suunniteltu ensisijaisesti esiopetusta ja sitä täydentävää varhaiskasvatusta varten. Kuitenkin Lempilässä on myös 5-vuotiaille tarkoitettu kokopäiväryhmä.

Lakiuudistus varhaiskasvatuksessa olevan lapsen oikeudesta tarvitsemaansa tukeen sekä varhaiskasvatuksessa annettavan tuen rakenteista tuli voimaan 1.8.2022. Lakimuutoksen myötä varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön kolmitasoinen tuki samantapaisesti kuin esi- ja perusopetuksessakin. Yleisen, tehostetun ja erityisen tuen lisäksi laki määrittelee tuen muodot pedagogiseksi, rakenteelliseksi ja hoidolliseksi tueksi. Lapselle annettavasta tehostetusta ja erityisestä tuesta sekä tarvittavista tukipalveluista tulee kunnassa tehdä hallintosäännön mukaiset hallintopäätökset. Lasten tarvitseman tuen toteutumisen edellytyksenä on riittävä varhaiskasvatuksen opetuksen ja kasvatuksen sekä erityisopetuksen resurssi.

Valtakunnallinen kaksivuostisen esiopetuksen kokeilu jatkuu edelleen Hanhijoen ja Tapiolan päiväkodeissa. Ensimmäisen lukuvuoden 2021-2022 kokeiluryhmässä olleet, 2016 syntyneet lapset siirtyivät syksyllä 2022 kokeilun piirissä 6-vuotiaiden esiopetukseen ja 2017 syntyneet lapset aloittivat 5-vuotiaiden esiopetuksen. Kokeiluun liittyviä lapsikohtaisia tutkimustehtäviä on tehty esiopetuksessa ja syksystä 2023 lähtien tehdään ensimmäisten koerymään kuuluneiden lasten koulun aloituksen myötä myös perusopetuksen alkuopetuksessa. Kokeilun päättyy vuonna 2024.

Suomessa varhaiskasvatuksen yhtenä suurena haasteena on koulutetun henkilöstön puute. Eri koulutusmuodoista valmistuvien ja alalle suuntautuvien henkilöiden määrä ei kata

varhaiskasvatuksen ammattilaisten rekryointitarvetta. Työntekijöistä kilpaillaan sekä palkkaan että työhyvinvointiin liittyvien tekijöiden avulla. Erityisesti varhaiskasvatuksen opettajien rekryoinneissa hakijoiden vähyys johtaa usein rekryointien epäonnistumiseen. Tämän lisäksi myös varhaiskasvatuksen lastenhoitajien saatavuus on heikentynyt ja entisestään huonontanut tilannetta. Keväällä 2022 uuden toimintakauden rekryointien yhteydessä koulutettujen työntekijöiden määrä heikkeni niin suuresti, että Paimiossa päätettiin korottaa varhaiskasvatuksen henkilökunnan palkkausta ammattiryhmästä riippuen 2,3-4 %:lla. Lisäksi palkkausta on korotettu valtakunnallisten yleiskorotusten puitteissa 1.6. ja 1.10.2022. Näillä korotuksilla on parannettu Paimion kaupungin asemaa kilpailussa koulutetusta henkilökunnasta, joskin ne ovat lisänneet henkilöstökuluja talousarviossa suunnitelua enemmän.

Koronapandemia rajoitti varhaiskasvatuksen toimintaa vielä alkuvuonna. Pandemian vaikutukset ylettyivät kuitenkin koko vuodelle. Rajoitusten vähentyessä varhaiskasvatuksen yksiköt törmäsivät voimakkaaseen infektioaaltoon. Sekä lasten että henkilökunnan sairauspoissaolot ovat lisääntyneet merkittävästi vuoden 2022 aikana. Sairauspoissaoloihin sisältyy myös muistakin syistä johtuvia pitkiä poissaoloja. Nämä ovat lisänneet varhaiskasvatuksen sijaiskustannuksia.

Toinen myös varhaiskasvatukseen vaikuttanut haaste vuonna 2022 on ollut inflaation vaikutuksesta kohonneet toimintakustannukset. Kustannusten nousu on koettu sekä kaupungin järjestämässä varhaiskasvatuksessa että yksityisten palveluntuottajien toiminnassa. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin arvoa on korotettu vuodesta 2021 noin 8,5 %:lla. Myös Preitilän päiväkodille maksettavaan ostopalvelukorvaukseen tehtiin vuoden aikana ylimääräinen 29 000 euron korotus. Perusteluna molemmille korotuksille on henkilöstökustennusten ja muiden toimintamenojen kasvu.

Asiakasmaksujen osalta valtakunnana tason säädösmuutokset etenevät kohti pienempiä varhaiskasvatusmaksuja. Vuonna 2022 elokuun alusta tehdyn indeksitarkistuksen yhteydessä perheiden tulorajat nousivat siten, että asiakasmaksujen määrä pienenee edelleen. Samoin palvelusetelin osalta perheiden omavastuuosuus pienenee ja kaupungin maksama osuus palvelusetelistä kasvaa.

Lapsimäärä	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TP 2022
kaupungin päiväkodit	357	347	353	347	363
kaupungin perhepäivähoito + ryhmis	76	61	52	59	67
yksityiset päiväkodit	217	225	215	210	227
yksityinen perhepäivähoito + ryhmis	18	16	15	15	18
varhaiskasvatuksessa muualla	22	19	16	16	16
vuorohoidossa	53	63	62	61	62
Hoito- ja kasvatushenkilöstö					
päiväkodit	85	89	89	85	91
perhepäivähoito + ryhmis	25	21	22	21	18
Tuet perheille					
palveluseteli	210	213	235	195	213
yksityisen hoidon tuen kuntalisä	11	5	2	4	5

Resurssimuutokset

Varhaiskasvatuksen talousarviossa hyväksytyn määrärahavarausten mukaisesti kolmas konsultoiva varhaiskasvatuksen erityisopettaja aloitti työnsä syystoimintakauden alusta alkaen. Tämän uuden tehtävän perustaminen on edesauttanut varhaiskasvatuksessa tuen tarjoamista lapsille ja heidän perheilleen.

Varhaiskasvatuksen hallintoon palkattiin toinen varhaiskasvatuksen palveluneuvoja 1.4.2022 alkaen. Talousarvioon kyseistä tehtävää varten on varattu puoleksi vuodeksi osa-aikaisen työntekijän palkkakustannus. Varhaiskasvatuksen hallinnon lisääntyneiden tehtävien sekä laskutukseen liittyvien haasteiden vuoksi päätettiin tehtävään palkata kokoaikainen vakituinen työntekijä.

Paimion varhaiskasvatuspalveluille on myönnettu Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionavustusta varhaiskasvatuslain mukaisen tuen edistämisen hankkeeseen vuosille 2022-2023. Avustuksen suuruus on 64 000 euroa ja hankkeen kokonaisbudjetti 80 000 euroa. Tämän hankkeen yhtenä tarkoituksena on lisätä lasten tukeen kohdistettavaa henkilöstöresurssia varhaiskasvatuksessa. Hankkeen puitteissa on palkattu kaksi määräaikaista varhaiskerityiskasvatuksen lastenhoitajaa 1.9.2022 alkaen. Lisäksi hankkeen määrärahaa käytetään koko varhaiskasvatuksen henkilöstön täydennyskoulutukseen.

Varhaiskasvatukseen on palkattu vuoden aikana kolme määräaikaista varhaiskasvatuksen ryhmäavustajaa lasten vaativaa erityistä tukea varten.

Toiminnalliset tavoitteet

Tuen mallien ja rakenteiden kehittäminen varhaiskasvatuksessa

- Valmistaudutaan lapselle annettavaa tukea koskevaan varhaiskasvatuslain uudistusesitykseen kehittämällä varhaiskasvatuksen tuen rakenteita ja toimintamalleja.

Koulutetun henkilöstön ylläpitäminen ja rekrytointi päiväkodeissa

- Pyritään huolehtimaan henkilöstön työhyvinvoinnista siten, että koulutettu ja osaava henkilökunta pysyy päiväkodeissa. Rekrytoinnissa pyritään kilpailemaan Paimion vahvuuksilla, jotta kaupunkiin saadaan edelleen osaavia varhaiskasvatuksen ammattilaisia.

Varhaiskasvatuksen johtamisrakenteen uudistaminen

- Jatketaan toimenpiteitä johtamisrakenteen kehittämiseksi ja yksiköiden johtamisen muuttamiseksi.

Digitaalisen palveluprosessin toteuttaminen

- Saatetaan loppuun varhaiskasvatuspalvelujen digitaalisen palveluprosessin rakentamishanke yhteistyössä Sauvon kunnan kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen

Varhaiskasvatuspalveluissa on varauduttu lasten tarvitsemaan tukeen jo ennen varhaiskasvatuslain muutosta. Päiväkodeissa on toiminut varhaiskerityiskasvatuksen lastenhoitajia, velhoja jo useiden vuosien ajan. Tämä henkilöstöresurssi on lakisääteisen henkilöstömitoituksen ulkopuolista resurssia ja se on kohdennettu lasten tuen tarpeisiin päiväkotiryhmissä. Syksystä 2022 lähtien Opetus- ja kulttuuriministeriön tukemassa hankkeessa velhojen määrää on lisätty määräaikaaisesti kahdella työntekijällä ja tehtäväkuvaa laajennettu. Hankkeen puitteissa velhonresurssia on suunnattu myös perhepäivähoitoon. Lisäksi kolmas konsultoiva

varhaiskasvatuksen erityisopettaja aloitti tehtävässään syystoimintakauden alussa. Tuen rakenteiden kehittämisessä yhtenä keskeisenä osana ovat erilaiset lapsikohtaiset tuen lomakkeet. Näiden sähköisten lomakkeiden kehittämisessä ovat varhaiskasvatuksen erityisopettajat olleet keskeisessä roolissa yhteistyössä sivistyspalvelujen tv-t-henkilöstön ja perusopetuksen koordinoivan erityisopettajan kanssa. Tukeen liittyviä hallintopäätöksiä varten on kaupungin hallintosääntöön tehty tarvittavat lisäykset ja tuen päätöspohjat on rakennettu Primus-järjestelmään.

Koulutetun henkilöstön saatavuus on muuttunut yhä huonommaksi varhaiskasvatuksessa. Työnantajat kilpailevat koulutetusta henkilöstöstä sekä palkkaan että työhyvinvointiin liittyvien tekijöiden avulla. Varhaiskasvatuksen opettajien rekrytoinneissa hakijoita ei riitä edes kaikkiin avoinna oleviin tehtäviin. Tästä johtuen kevään varhaiskasvatuksen opettajarekrytoinneissa ei päästy tavoitteeseen. Täyttämättä jääneisiin opettajan tehtäviin on palkattu määräaikaisena varhaiskasvatuksen lastenhoitajia. Työnantajan tekemien palkkatkaisu- ja myönteinen vaikutus tulee laajemmin esille kevään 2023 opettajarekrytoinneissa. Vakituisten työsuhteiden osalta työntekijöiden pysyvyys on kuitenkin suhteellisen hyvällä tasolla. Työntekijöiden työhyvinvointiin on kiinnitetty huomiota työskentelyolosuhteita parantamalla sekä riittävän henkilöstöresurssin varmistamisella. Tavoitteena on, että pystymme pitämään edelleen Paimion kaupungin hyvänä työnantajana ja varhaiskasvatustaloutemme hyvänä työpaikkana.

Paimion varhaiskasvatuksen johtamisjärjestelmän kehittämishanke saatiin vuoden 2022 aikana valmiiksi. Nyt kaikki päiväkodin johtajat ovat hallinnollisessa tehtävässä ja johtajien vastualueet on laadittu kehittämissuunnitelman mukaiseksi. Udenlaista johtamista toteutetaan Tapiolan päiväkodissa johtajan ja apulaisjohtajan työparityöskentelyinä. Uusi Tapiolan johtamismalli on herättänyt kiinnostusta myös muissa kunnissa. Hanhijoen ja Lempilän päiväkodeilla on yhteinen johtaja samoin kuin Ala-Vistan ja Jokelan päiväkodeilla. Kriivarin päiväkodin johtajan tehtävään sisältyy myös perhepäivähoidon ohjaus.

Varhaiskasvatuksen digitaalinen palveluprosessi on on käytössä laajamittaisesti. Kehittämiskohteita asiakasjärjestelmässä kuitenkin on edelleen. Varhaiskasvatuksen haku-, sijoitusprosessit toimivat pääsääntöisesti hyvin. Suurimmat haasteet ovat olleet edelleen tulokset- ja maksupäätösprosesseissa sekä laskutuksessa. Tästä johtuen varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen laskutus on edennyt valitettavan hitaasti. Tilanteen korjaamiseksi varhaiskasvatuksen palveluneuvojat ja sivistysosaston tv-t-henkilöstö tekevät jatkuvasti yhteistyötä asiakasjärjestelmää ylläpitävän yrityksen kanssa.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	721		721	748	26	103,6 %	877	-14,7 %
Toimintakulut	- 8 987	- 48	- 9 035	- 9 392	- 358	104,0 %	- 8 682	8,2 %
Toimintakate/ jäämä	- 8 265	- 48	- 8 313	- 8 645	- 332	104,0 %	- 7 805	10,8 %
Poistot ja arvonalennukset	- 15		- 15	- 17	- 3	117,7 %	- 15	17,7 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 8 280	- 48	- 8 328	- 8 662	- 334	104,0 %	- 7 820	10,8 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	721		721	748	26	103,6 %	877	-14,7 %
Toimintakulut	- 8 150	- 48	- 8 198	- 8 581	- 383	104,7 %	- 7 909	8,5 %
Toimintakate/jäämä	- 7 428	- 48	- 7 476	- 7 833	- 357	104,8 %	- 7 032	11,4 %
Poistot ja arvonalennukset	- 15		- 15	- 17	- 3	117,7 %	- 15	17,7 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 7 443	- 48	- 7 491	- 7 850	- 359	104,8 %	- 7 047	11,4 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot								-35,8 %
Toimintakulut	- 837		- 837	- 812	25	97,0 %	- 773	5,0 %
Toimintakate/jäämä	- 837		- 837	- 812	25	97,0 %	- 773	5,0 %
Poistot ja arvonalennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 837		- 837	- 812	25	97,0 %	- 773	5,0 %

Poikkeamat:

Henkilöstökulujen ylitykseen synä ovat vuoden aikana toteutuneet henkilöstölisäykset, joita kaikkia ei ole pystytty ottamaan huomioon talousarviossa. Sijaiskustannusten ylitykseen on vaikuttanut henkilökunnan suuri sairaspoissaolojen määrä. Kuluneena vuonna sekä korona että muut infektiosairaudet ovat lisänneet sairauspoissaoloja merkittävästi. Lisäksi on ollut myös pitkiä sairauspoissoloja, joihin on tarvittu sijaisresurssia. Varhaiskasvatuksen henkilöstön palkankorotukset vaikuttavat osaltaan henkilöstökulujen ylitykseen. Avustuksissa kotitalouksille kotihoidontuen kustannus on arvioitu talousarviota tehdessä liian pieneksi.

Tulosalue **Perusopetus**
 Vastuuhenkilö sivistysjohtaja Jyrki Lumiainen

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen tavoitteena on tukea oppilaiden kasvua ihmisyyteen ja eettisesti vastuukykyiseen yhteiskunnan jäsenyyteen sekä antaa heille elämässä tarpeellisia tietoja ja taitoja. Opetuksen korkea laatu on keskeisellä sijalla. Erityistä huomiota voimavarojen kohdentamisessa kiinnitetään siihen, että oppilaat saavat mahdollisimman tasavertaiset oppimismahdollisuudet koko kaupungin alueella. Opetus edistää sivistystä ja tasa-arvoisuutta yhteiskunnassa sekä oppilaiden edellytyksiä osallistua koulutukseen ja muutoin kehittää itseään elämänsä aikana.

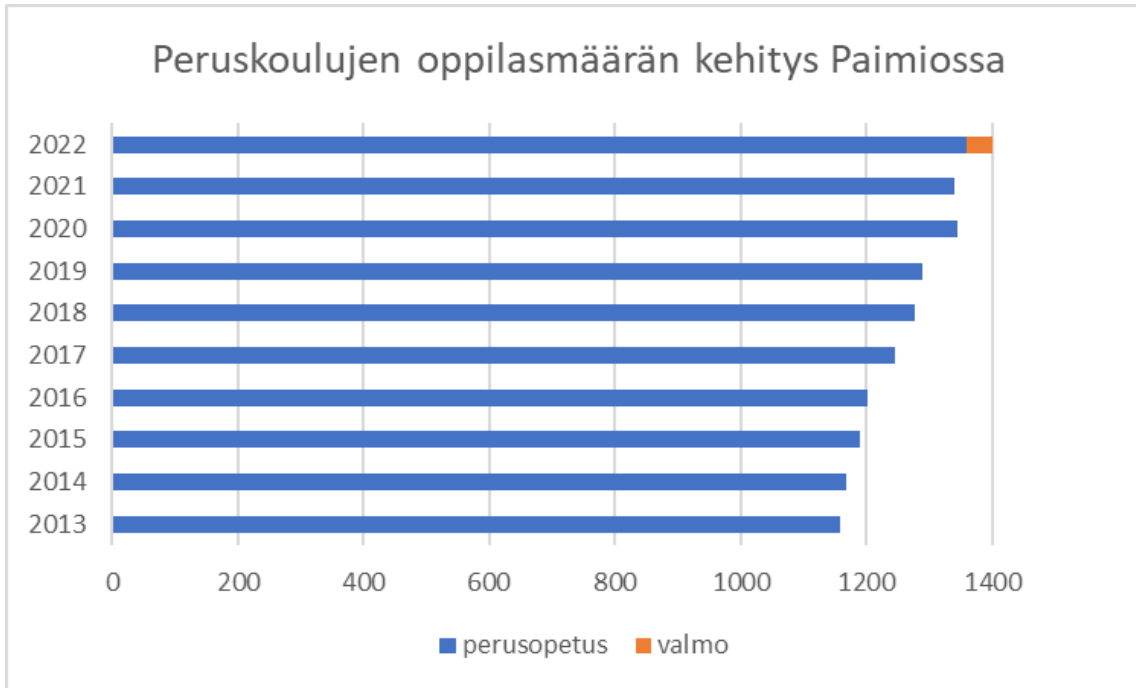
Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion perusopetukseen kuuluu neljä peruskoulua, jotka antavat yleisopetusta. Yksi kouluista, Vistan koulu, on vuosiluokkien 1-9 yhtenäiskoulu, ja kolme muuta peruskoulua (Hanhijoki, Jokela, Kriivari) antavat yleisopetusta vuosiluokilla 1-6. Peruskouluista kolmessa annetaan myös luokkamuotoista erityisen tuen opetusta, näistä Hanhijoen koulussa on vaativan erityisen tuen pienluokat (3). Vistan yhtenäiskoulun alaisuudessa on lisäksi kaksi sivutoimipistettä Paimiossa toimivien lastensuojeluyksiköiden yhteydessä.

Perusopetuksessa työskenteli vuoden 2022 lopussa noin 100 opettajaa (joista osa määräaikaisia, osa sivutoimisia, osa erillisellä valtionavustuksella palkattuja), neljä koulupsykologia (joista yksi perhevapaalla, sijaista ei saatu rekrytoitua), viisi koulukuraattoria (joista yksi johtava kuraattori), tvtkoordinaattori, digitutor sekä n. 30 koulunkäynninohjaajaa. Kuraattori- ja psykologihenkilöstön työajasta osa kohdentui Sauvoon. Opettajien ja ohjaajien kustannukset kuuluvat perusopetuksen tehtäväalueen määrärahoihin.

Lukuvuonna 2022–2023 Paimiossa on perusopetuksessa 20 oppilasta enemmän kuin edellisenä lukuvuonna. Lisäksi oppilasmäärää kasvattaa keväällä 2022 käynnistetty perusopetuksen valmistava opetus ukrainalaisille oppilaille. Valmo-oppilaita oli tilastointipäivänä 40. Oppilasmäärän kasvu siis jatkuu - yhdeksässä vuodessa Paimiossa peruskoulujen oppilasmäärä on kasvanut yhteensä yli 240 oppilaalla, mikä on yhden kaksisarjaisen alakoulun oppilasmäärä (vrt. Jokelan koulu). Vistan koulun tilojen kannalta haasteena on mm. yläkoulun tilojen riittävyys: nyt 9. luokalla oleva ikäluokka on pienempi kuin ensi syksynä yläkouluun siirtyvä 7. luokka. Sama tilanne toistuu myös kahtena seuraavana lukuvuonna. Lisäksi kun valmo-oppilaat integroidaan perusopetukseen, ryhmäkoot myös kasvavat. Tästä johtuen lisää opetustiloja tarvitaan.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
perus	1159	1169	1189	1201	1245	1278	1290	1346	1340	1360
valmo										40
esi (6v)	147	132	148	160	146	152	164	159	170	153
yht.	1306	1301	1337	1361	1391	1430	1454	1505	1510	1553
muutos	1,01 %	-0,38 %	2,77 %	1,80 %	2,20 %	2,80 %	1,68 %	3,51 %	0,33 %	2,85 %

Talousarvioon 2022 kirjotettu "Kaavoitus, tonttien myynti ja rakentaminen vaikuttavat koulun oppilaspaikkojen kysyntään siten, että ns. lähikoulusta ei aina ole pystytty tarjoamaan oppilaspaikkaa kaikille alueen oppilaille. Kaupungin kaavoitussuunnitelmat aiheuttavat kuitenkin jossain määrin paineita jatkossakin juuri Vistan koulun suuntaan, sillä Kriivarin koulu toimii jo nyt tilojensa puolesta ääri rajoilla (seitsemän opetusryhmää tavanomaisen kuuden sijasta). Tulevien vuosien opetusjärjestelyt näyttävät siltä, että Kriivarin koulussa saattaa olla tarvetta yhden rinnakkaisluokan jatkamiseen myös syksyllä 2024 peruskoulunsa aloittaville, jotta Vistan koulussa opetustilat eivät lopu kesken. Nyt kolmen ensimmäisen vuosiluokan osalta Vistan koulussa on jo kolme rinnakkaisluokkaa sekä pienluokat, ja tämä kehitys jatkunee ainakin syksyllä 2022 koulunsa aloittavien osalta. Tämä haastaa Vistan koulun, jossa oppilasmäärä on todennäköisesti kasvamassa jo yli 800 oppilaaseen ensi syksynä." on konkretisoitumassa tilinpäätöstä kirjoitettaessa niin, että Kriivarin koulussa on tarvetta yhden rinnakkaisluokan järjestämiseen jo syksyllä 2023 sen lisäksi, että syksyllä 2024 koulusta vapautuu kaksi luokkatilaa kahdelle rinnakkaisluokalle 1.-luokkalaisia. Vistan koulun oppilasmäärä kipusi jo noin 850 oppilaaseen siinä vaiheessa, kun ukrainalaisia oppilaita oli koulussa enimmillään nelisenkymmentä pelkästään Vistan koulussa ja yksi valmo-ryhmä jouduttiin perustamaan myös Jokelan kouluun.

Yleisopetuksen opetusryhmät luokilla 1-6 ovat nyt lukuvuonna 2022-23 kooltaan keskimäärin n. 20,45 oppilaan suuruisia, joukossa on myös kolme 25 oppilaan ryhmää. Ryhmäkoon vaihteluväli on 15-25 oppilasta, ja koulukohtaiset keskiarvot vaihtelevat välillä 20,13 - 21,5 oppilasta. Keskimääräisesti suurimmat ryhmät on Jokelan koulussa (ka. 21,42), mutta Kriivarin koulussa keskimääräinen ryhmäkoko on lähes sama (ka. 21,14), pienimmät Hanhijoen koulussa (ka. 19,33). Seuraavassa taulukossa näkyy vuosiluokkien 1 - 6 yleisopetuksen opetusryhmien koot; taulukossa ei ole huomioitu erityisen tuen pienluokkia.

Opetusryhmäkoot / tilanne 4.3.2023							
	Hanhijoki	Jokela	Kriivari	Vista		kaikkien vuosiluokkien 1-6 keskimääräinen ryhmäkoko (ei sis. pienluokkia)	
1a	16	22	22	16			
1b		20		19	1.lk ka.		
1c				19		19,14	20,45
2a	20	19	22	21			
2b		19		20	2.lk ka.		
2c				20		20,14	
3a	20	23	22	18			
3b		24		19	3.lk ka.		
3c				18		20,57	
4a	20	20	20	23			
4b		25		25	4.lk ka.		
4c				15		21,14	
5a	22	22	18	21	5.lk ka.		
5b		19	19	20		20,14	
6a	18	21	25	23			
6b		23		19	6.lk ka.		
6c				22		21,57	
	19,33	21,42	21,14	19,88			

Viimeisten neljän lukuvuoden aikana koulunsa aloittaneiden ikäluokista on rohkaisevia kokemuksia siitä, että pienluokkaopetuksen sijasta lapset ovat voineet käydä koulua tuetusti yleisopetuksen ryhmissä. Jotta tämä onnistuu, ryhmäkokojen on oltava lähtökohtaisesti riittävän pieniä. Lisäksi ryhmiin on ohjattava riittävä tuki: tätä varten hyväksyttiin oppimisen tuen kehittämissuunnitelma vuosille 2022 - 2026, joka antaa suuntaviivat myös tuen antamiselle.

Paimiossa tulee turvata opetusryhmien kokoa myös siltä osin, että kaupunkiin on viime vuosina muuttanut jonkin verran uusia oppilaita kesken peruskouluvuosien. Siksi koulun 1. luokan aloittavien oppilaiden opetusryhmät on pidettävät riittävän pieniä, jotta niihin voidaan ottaa myös uusia oppilaita.

Jo vuoden 2020 talousarviokirjassa on todettu, että ”*Jatkossa tulisi kehittää toimintatapoja ja perusopetuksen palvelutarjontaa niin, että paine pienryhmien määrän kasvattamiseen muuten kuin erityisen haastavien oppilaiden opetuksen järjestämiseksi pienenesi. Keinona nähdään osa-aikaisen erityisopetuksen resurssin lisäys, ja mahdollisesti resurssiopettajatkin olisivat alkuopetuksessa tarpeen.*” Korona-avustuksilla näitä asioita on saatu korjattua väliaikaisesti, ja laaja-alaisen erityisopetuksen kehittämistä jatketaan. Koordinoivan erityisopettajan keskeisenä työnä on koordinoita ja konsultoida tuen käytäntöjä niin, että jo yleisen sekä tehostetun tuen vaiheessa oppilaille saadaan annettua heidän tarvitsemaansa tukea mahdollisimman tehokkaasti.

Erityisopetuksen järjestämiseen liittyvät kysymykset sekä perusopetuksen että lukiokoulutuksen osalta ovat myös osa oppivelvollisuuden pidentämistä koskevaa kokonaisuutta, jossa koulutuksen järjestäjän on huomioitava tehostettu opinto-ohjaus perusopetuksen 8. ja 9. luokilla jo perusopetuksen aikana. Tähän saatiin syksyn 2022 talousarviopäätöksessä hieman lisäystä Vistan koulun opinto-ohjaajaresursseihin. Lisäksi Paimio on mukana oppilashuollon seudullisessa kehittämishankkeessa, jossa kehitetään erityisesti nivelvaihetta perusopetuksesta edelleen toiselle asteelle tai muihin nivelvaiheen koulutuksiin. Oppivelvollisuuden valvontaan, neuvontaan ja ohjaukseen liittyvä työ on lakimuutoksen myötä lisääntynyt. Vastuuta ns. kuntavalvojan roolista on syytä delegoida, jotta tähän työhön on riittävä resurssi.

Opetuksen perinteisten ”peruspuitteiden” eli rakennusten ja henkilökunnan lisäksi huomiota on kiinnitettävä opetus- ja oppimisympäristön digitalisaatiokehitykseen. Kehityskulkua jatketaan niin, että 6. vuosiluokan aloittavat oppilaat saavat käyttöönsä henkilökohtaiset päätelaitteet syksyllä 2022, opetus siirtyy enemmän digitaalisiin ympäristöihin ja myös oppimisanalytiikka ja oppimistulosten seuranta tukevat oppilaiden arviointia, jonka tulee entistä vahvemmin perustua perinteisten kokeiden sijaista ”jatkuvaan näyttöön”.

Perusopetuksen tehtäväalueella vuonna 2022 oli käynnissä KONSTI-hanke inklusion ja tuen järjestämisen kehittämiseksi, sitouttavan koulu yhteistyön SKY-hanke, oppilaanohjauksen kehittämishanke, oppimisanalytiikka avuksi oppimiseen -hanke, varhaiskasvatuksen ja esi- ja alkuopetuksen lukemaan innostamisen hanke sekä yläkouluikäisten lukutaitoa ja lukemisen kulttuuria vahvistava hanke. Lisäksi korona-avustuksella on saatu ohjattua lisäresursseja kouluihin mm. samanaikaisopetuksen keinoin.

Resurssimuutokset

Perusopetuksen opettajamäärä on talousarvion mukaisesti sopeutettu oppilasmäärätarpeeseen (yksi luokanopettaja lisää syksyllä 2022 aloittaneiden ikäluokan johdosta). Koulujen tuntikehys määräytyy oppilasmäärien, tuntijaon sekä samojen jakotuntiperiaatteiden mukaan kuin aiemminkin. Koulunkäynninohjaajien määrä on hieman kasvanut, tarveharkintaisesti nämä lakisääteiset palvelut on järjestettävä ja arviointia ohjaajatarpeesta tehdään vuosittain. Saaduilla valtionavustuksilla on palkattu joko sivutoimisia tuntiopettajia tai lisätty opettajien opetustuntimääriä koulukohtaisin järjestelyin.

Toiminnalliset tavoitteet

- Perusopetuksessa aloittavien oppilaiden opetusryhmien koko pysyy maltillisena
- Laaja-alaisen erityisopetuksen turvaaminen jatkossakin kaikkiin kouluihin
- Oppimisen tuen opetusjärjestelyiden kehittäminen ja inklusion vahvistaminen esi- ja perusopetuksen kokonaisuudessa
- Kolmiportaisen tuen vahvistaminen erityisesti jo yleisen ja tehostetun tuen vaiheessa
- Opinto-ohjauksen vahvistaminen oppivelvollisuuden pidentämisestä johtuvien lisävelvoitteiden hoitamiseksi
- Henkilökohtaisten päätelaitteiden (PC) käyttöönotto 6.-luokkalaisille syksystä 2022 alkaen, sekä TVT-suunnitelman mukaisten muiden toimenpiteiden toteutus
- Oppilaiden osallisuuden ja kouluviihtyvyyden lisääminen
- ”Harrastamisen Suomen mallin” jatkorahoituksen haku toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi lukuvuodelle 2022 - 2023; vahvistetaan lapsille koulupäivien aikana järjestettävää harrastustoimintaa

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen:

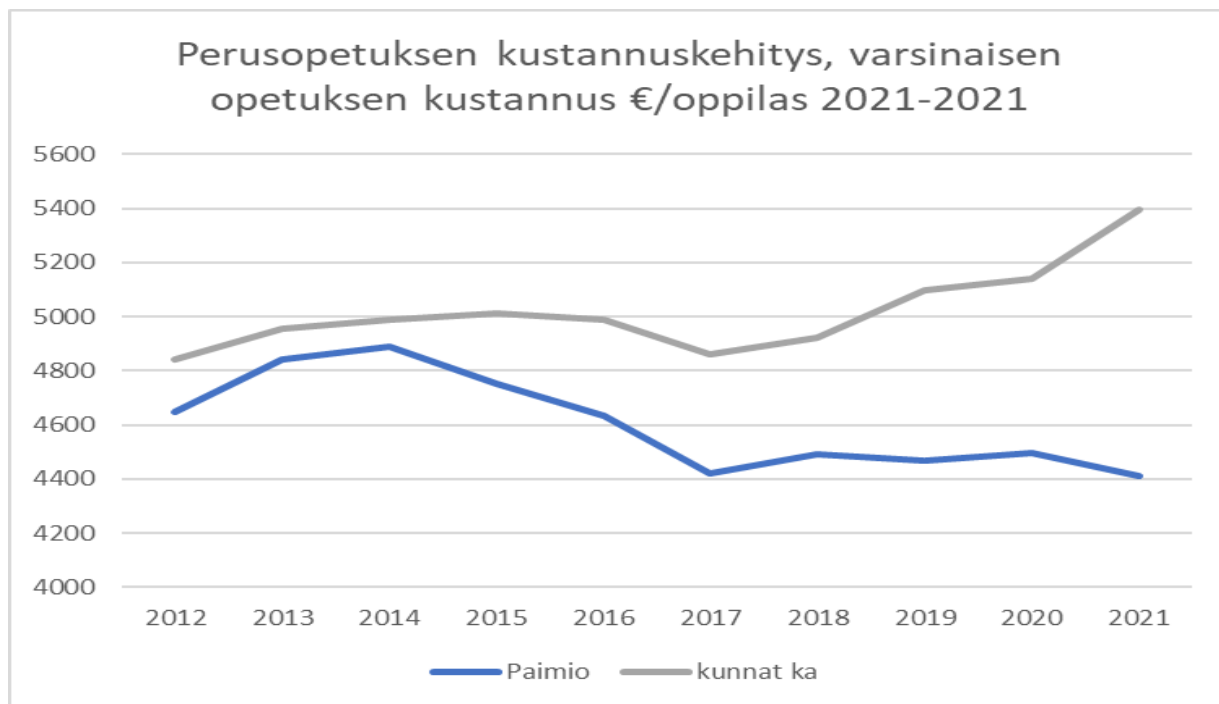
- Perusopetuksessa aloittavien oppilaiden opetusryhmien koko pysyi maltillisena, kun yksi luokanopettaja rekrytoitiin lisää. Haasteena on opetusryhmien määrän kasvusta johtuva tilanahtaus erityisesti Vistan koulun Alatalossa (vuosiluokkien 1-2 opetus).
- Laaja-alaisen erityisopetuksen turvaamiseksi jatkossakin kaikkiin kouluihin, oppimisen tuen opetusjärjestelyiden kehittämiseksi ja inklusion vahvistamiseksi esi- ja perusopetuksen kokonaisuudessa sekä kolmiportaisen tuen vahvistamiseksi hyväksyttiin asiaa koskevat kirjaukset kaupungin strategiaan (valtuusto 6/2022) sekä erikseen koulutuslautakunnan (11/2022) hyväksymässä oppimisen tuen kehittämissuunnitelmassa 2022-2026 asian käytännön toteutus ja valtuustossa (11/2022) määrärahat vuodelle 2023 erityisopettajien määrän

lisäämiseksi.

- Opinto-ohjauksen vahvistaminen oppivelvollisuuden pidentämisestä johtuvien lisävelvoitteiden hoitamiseksi toteutui vuoden 2023 budjetin yhteydessä, jossa on varaus opinto-ohjaajien määrän kasvattamiseksi kahteen kokopäiväiseen opinto-ohjaajaan.
- Henkilökohtaisten päätelaitteiden (PC) käyttöönotto 6.-luokkalaisille syksystä 2022 alkaen, sekä TVT-suunnitelman mukaisten muiden toimenpiteiden toteutus etenee TVT-kehittämissuunnitelman mukaisesti.
- Oppilaiden osallisuuden ja kouluviihtyvyyden lisääminen on jatkuva kehittämiskohde. Vuoden 2022 aikana tähän ei kohdistunut mainittavia erillisiä kehittämistoimia.
- ”Harrastamisen Suomen mallin” jatkorahoitus haettiin ja saatiin toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi lukuvuodelle 2022 - 2023. Saatu avustus oli hieman edellistä lukuvuotta pienempi, mutta turvasi toiminnan järjestämisen kutakuinkin aiemmassa laajuudessa. Hankerahoituksen turvin Paimion Harrastamisen Mallin (PaHaMa) koordinoinnista vastasi osa-aikainen hankekoordinaattori.

Taloudelliset tavoitteet / toteutuminen:

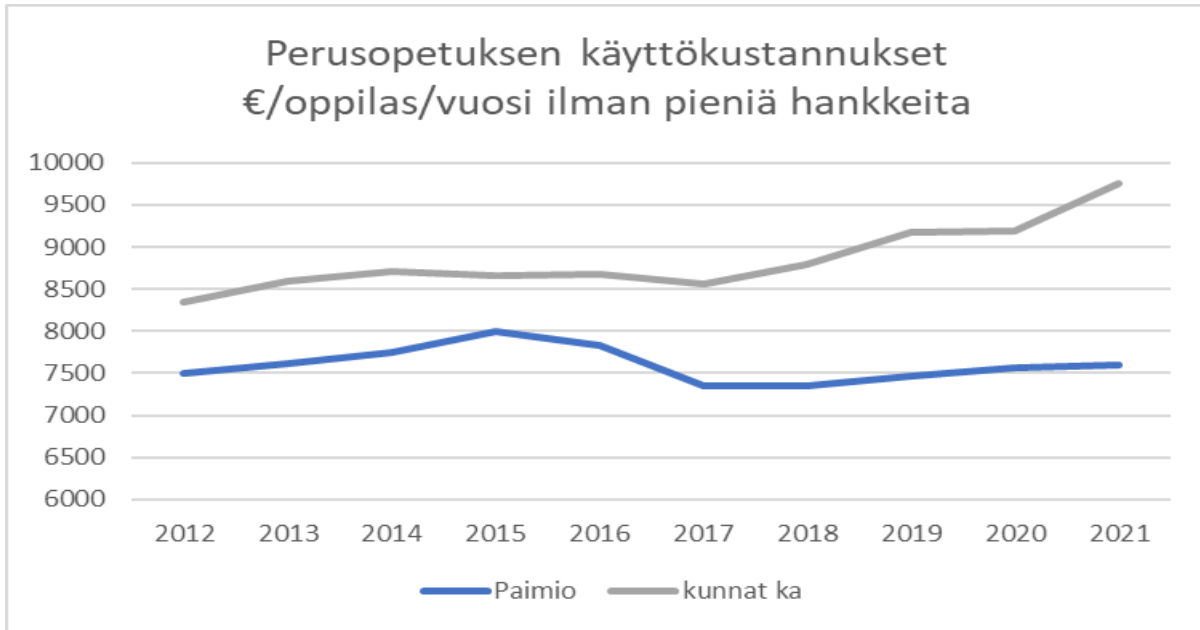
Perusopetuksen varsinaisen opetuksen kustannukset €/oppilas OPH:n tilastoista:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Paimio	4 646	4 840	4 888	4 750	4 633	4 419	4 491	4 468	4 497	4 409
muutos-% vuodessa	0,9	4,2	1,0	-0,3	-2,5	-4,6	1,6	-0,5	0,6	-2,0
kunnat ka	4 844	4 957	4 987	5 011	4 988	4 859	4 923	5 096	5 141	5 395
muutos-% vuodessa	2,8	2,3	0,6	0,5	-0,5	-2,8	1,3	3,5	0,9	4,9

Tavoite, että perusopetuksen kustannukset nousevat enintään maltillisesti ja pysyvät edelleen selvästi valtakunnallisen keskiarvon alapuolella, on toteutunut.

Käyttökustannukset yhteensä €/oppilas/vuosi (ei sis. pieniä hankkeita) OPH:n tilastoista:

	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Paimio	7 499	7 609	7 753	7 999	7 830	7 352	7 350	7 462	7 560	7 593
muutos-% vuodessa	2,7	1,5	1,9	3,2	-2,1	-6,1	0,0	1,5	0,1	0,4
kunnat ka	8 343	8 599	8 706	8 655	8 681	8 555	8 801	9 175	9 185	9 754
muutos-% vuodessa	4,0	3,1	1,2	-0,6	0,3	-1,5	2,9	4,2	0,1	6,2

Tavoitteena on ollut pitää perusopetuksen kokonaiskustannukset hallittuina, kuitenkin ei laadun kustannuksella. Perusopetuksen kokonaiskustannukset vuonna 2021 (uusimmat julkaistut kustannustilastot) olivat kokonaisuudessaan 2 263 €/oppilas* 1 340 oppilasta = n. 3,03 M€ edullisemmat kuin kuntien keskiarvotasoa.

9-vuotisen oppivelvollisuuden piirissä olevien oppilaiden perusopetuksen järjestämisessä Paimion oppilaskohtainen kustannus (7 666 €) on ollut koko maan kunnista (280 kunnan tiedot tilastoitu vertailukelpoisesti) neljänneksi, ja kaupungeista kaikkein edullisin (kuntien keskiarvo 9 638 €). Paimiossa alhaiset kustannukset näkyvät isoina ryhmäkokoina ja vähäisenä laaja-alaisen erityisopetuksen resurssina, jonka lisäämiseksi on lähdetty tekemään kehitystyötä.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	914		914	1 181	267	129,2 %	935	26,3 %
Toimintakulut	- 11 415	- 222	- 11 637	- 11 891	- 254	102,2 %	- 11 344	4,8 %
Toimintakate/ jäämä	- 10 501	- 222	- 10 723	- 10 710	13	99,9 %	- 10 409	2,9 %
Poistot ja arvonalennukset	- 149		- 149	- 103	46	69,2 %	- 131	-21,6 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 10 650	- 222	- 10 872	- 10 814	58	99,5 %	- 10 541	2,6 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	914		914	1 181	267	129,2 %	935	26,3 %
Toimintakulut	- 9 549	- 222	- 9 771	- 10 144	- 373	103,8 %	- 9 513	6,6 %
Toimintakate/jäämä	- 8 634	- 222	- 8 856	- 8 963	- 106	101,2 %	- 8 578	4,5 %
Poistot ja arvonlennukset	- 149		- 149	- 103	46	69,2 %	- 131	-21,6 %
Tilikauden yli-/alijäämä	- 8 783	- 222	- 9 005	- 9 066	- 61	100,7 %	- 8 710	4,1 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA-muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 1 867		- 1 867	- 1 747	119	93,6 %	- 1 831	-4,5 %
Toimintakate/jäämä	- 1 867		- 1 867	- 1 747	119	93,6 %	- 1 831	-4,5 %
Poistot ja arvonlennukset								
Tilikauden yli-/alijäämä	- 1 867		- 1 867	- 1 747	119	93,6 %	- 1 831	-4,5 %

Poikkeamat: Ulkoisten toimintatuottojen ylittymisen keskeisimpinä selittäjinä ovat lastensuojelun perusteella sijoitettujen oppilaiden kotikuntalaskutuksen kasvu sekä perusopetuksen hankkeista tulevat avustus- ja maksutuotot, joka olivat budjetoitua suurempia. Vastaavasti myös ulkoiset toimintakulut ovat euromääräisesti kasvaneet, koska tietyt palvelut oppilaille on lakisääteisesti järjestettävä, ja toisaalta opetuksen järjestäjä voi lakisääteisesti laskuttaa tietyt kustannukset sijoitettujen oppilaiden kotikunnilta. Siksi olennaista on perusopetuksessa tarkastella muutosta toimintakatteen tasolla. Perusopetuksen ulkoisen toimintakatteen kasvussa keskeisimmät selittäjät ovat koulukuljetuksien kasvussa (indeksitarkistukset). Tämän lisäksi sairaalakouluopetukseen saatiin tarvittavia oppilaspaikkoja, jotka ovat osaltaan lisänneet sekä kotikunnan maksuosuutta opetuksesta että kuljetuskustannuksia.

Tulosalue **Toisen asteen koulutus**
 Vastuhenkilö lukion rehtori Olli-Pekka Lehtonen

Toiminta-ajatus

Paimion lukion tavoitteena on tarjota opiskelijoille laadukasta ja monipuolista opetusta, jotta heillä olisi mahdollisuudet menestyä oppimisedellytystensä mukaisesti. Paimion lukion opiskelijoilla on mahdollisuus opiskella myös yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Oppimisympäristö on laadukas, turvallinen ja ajanmukainen.

Toimintakuvaus ja ympäristöanalyysi

Paimion lukiossa opiskeli syyslukukauden 2022 alkaessa yhteensä 201 opiskelijaa. Lukion aloitti yhteensä 60 opiskelijaa. Kevään 2022 yhteishaussa poikkeuksellisesti vain alle 42 % paimiolaisista 9. luokkalaisista haki lukiokoulutukseen. Sauvolaisia opiskelijoita on Paimion lukiossa yhteensä 34 ja muutamia muista kunnista, mutta ulkopaikkakuntalaisten saamisessa opiskelijoiksi esteenä ovat heikot julkiset kulkuyhteydet. Lukiossa aineopintoja suorittaa kaksi koulutuskuntayhtymä Livian opiskelijaa ja yksi opiskelija Salon Seudun koulutuskuntayhtymästä. Lukiossa on 16 opettajaa sekä hallintohenkilökuntaa yksi henkilö. Opettajista neljä on yhteisiä Vistan koulun kanssa.

Paimion lukio on yleislukio, joka lukioiden ensisijaisen tehtävän mukaisesti pyrkii antamaan opiskelijoilleen hyvän yleissivistyksen. Lukion tarjoama kurssien ja opintojaksojen valikoima on tarpeeksi laaja, että opiskelijoilla on mahdollisuus painottaa opintojaan esimerkiksi luonnontieteissä tai muissa reaaliaineissa. Lukiossa on mahdollista suorittaa lukiodiplomeja taito- ja taideaineissa. Yhteistyö yliopiston kanssa mahdollistaa opintoja tietojenkäsittelyssä, kemiassa ja fysiikassa sekä näissä ns. suoravalintaväylän yliopistoon. Muissakin aineissa tehdään pienimuotoista yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Musiikkiopiston suorituksia voidaan hyväksyä myös lukion kursseina, espanjan kieltä opetetaan työjärjestyksen ulkopuolella ja lisäksi muita Paimion opistossa suoritettuja kursseja (italia, venäjä, kuvataide) voidaan hyväksyä lukion kursseiksi, mikäli ne vastaavat lukion vaatimuksia. Matematiikan opintoja tuetaan viikoittaisen ”matikkapajan” avulla. Koronapandemian aiheuttamaa oppimisvajetta kiritään valtiolta saatujen erityisavustusten turvin mm. tukiovetusten sekä syventävien kurssien avulla.

Paimion lukio on kilpailukykyinen ja hyvätasoinen lukio, joka toimii yhteistyössä alueen muiden lukioiden kanssa. Ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat tavoitteen mukaisesti yli maan keskitason. Yhteistyötä on myös yliopiston, ammattikorkeakoulun ja Turun seudun lukioiden kanssa etä- ja verkko-opiskelussa sekä Turun seudun opetustoimen foorumin kautta.

Lukio on sähköinen oppimisympäristö. Henkilöstön osaamisen lisääminen, painottaen erityisesti uusia opetusmenetelmiä sekä tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön lisäämistä, on jatkuva kehityskohde. Henkilöstön osaaminen sekä toimintaympäristö ovat ajantasaisia. Opiskelijoiden valmiuksia aloittaa lukio-opinnot edistetään kaikille aloittaville yhteisellä orientaatio-opintojaksolla. Sähköisten ylioppilaskirjoitusten vikasietoa häiriötilanteiden varalta (esim. laaja sähkökatkos) on kehitetty mm. hankkimalla lukiolle aggregaatti.

Paimion lukiolla on käynnissä kaksi EU:n Erasmus+ -hanketta yhdessä eurooppalaisten kumppanien kanssa. Kaikki kulut maksetaan EU-rahoituksella. Tämän lisäksi on muutakin kansainvälistä toimintaa esimerkiksi Paimion kaupungin ystävyyskuntatoiminnan sekä lukion teemaopintojen puitteissa. Loppuvuodesta aloimme valmistella uutta Erasmus+ -hanketta.

Markkinoinnin jalkauttaminen on kohdistettu Paimion ja Sauvon 9. -luokkalaisiin sekä heidän huoltajiinsa. Näistä kunnista tulee suurin osa lukion opiskelijoista. Markkinointia sosiaalisen median kautta kehitetään, sekä pidettiin avoimien ovien päivä etänä tammikuussa 2022.

Vuoden 2022 alkua häiritsi vielä koronapandemian rajoitukset: mm. perinteiset lukion penkkarit ja vanhojen tanssit toteutettiin vasta huhtikuussa rajoitusten poistuttua. Lukion arjessa toteutimme samanaikaisesti kahden eri opetussuunnitelman kursseja sekä opintojaksoja, joka aiheutti lisätyötä kaikille. Päätöksemme säilyttää osa oppimateriaaleista paperisina osoittautui hyväksi päätökseksi niin pedagogisesti kuin myös taloudellisesti.

Resurssimuutokset

Lukiossa opetushenkilöstöön liittyvät resurssimuutokset kytkeytyvät käytävissä oleviin erillisrahoituksiin esimerkiksi koronapandemiasta aiheutuneiden poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi. Vuonna 2022 oli käytössä kaksi eri koronarahoitusta: syyskuussa 2021 myönnetty 32 870 euron avustus ja marraskuussa 2022 myönnetty 49 134 euron avustus, molemmissa hankkeissa on lisäksi hakijan omarahoitusosuutena 5 % kustannuksista. Erillisrahoituksilla mahdollistettiin laaja opetustarjonta erilaisten kertaus- ja syventävien opintojen puitteissa, koronapandemiasta johtuvien oppimisvajeiden tasoittamiseksi.

Koronarahoitusten lisäksi lukiolla oli käynnissä opinto-ohjauksen kehittämishanke, johon saatiin valtionavustusta 12 600 euroa, jonka päälle on 10% omarahoitusosuus. Tässä hankkeessa kehitetään mm. työelämäyhteistyötä sekä jatko-ohjausta. Edellä mainittujen lisäksi lukiolla oli käynnissä myös kolme eri Erasmus+ - rahoitusta opiskelija- sekä henkilöstöliikkuvuuksien toteuttamiseen.

Toiminnalliset tavoitteet

- Uuden opetussuunnitelman (LOPS2021) jalkauttaminen myös kolmannelle ikäluokalle.
- Lukion erityisopetuksen sekä tuen kehittäminen ja vakiinnuttaminen.
- Opiskelijoiden hyvinvoinnin kokonaisvaltainen tukeminen sekä opi.
- Henkilöstön osaamisen lisääminen painottaen erityisesti uusia opetusmenetelmiä sekä tieto- ja viestintätekniikan opetuskäytön lisäämistä.
- Sähköisen ylioppilastutkinnon edelleen kehittäminen (ja myös varautuminen poikkeamiin).
- Yritys- ja korkeakoulu yhteistyön kehittäminen.
- Markkinointiin edelleen panostaminen.

Taloudelliset tavoitteet:

Opetuskustannukset €/oppilas OPH:n tilastoista, vuosi 2012 Kouluikkunasta:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Paimio	4 755	5 295	5 506	5 419	5 399	5 609	5 293	5 449	5 393	5 498	5 327
muutos-% vuodessa	9,3	11,4	4,0	-1,6	-0,4	3,9	-5,6	+2,9	-1,0	+1,9	-3,1
kunnatka	4 800	4 969	5 040	5 174	5 011	5 077	4 986	4 980	5 144	5 111	5 554
muutos-%	3,4	3,5	1,4	2,7	-3,1	1,3	-2,1	-0,1	+4,8	-0,6	+8,7

vuodessa											
----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Käyttökustannukset yhteensä €/oppilas OPH:n tilastoista:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Paimio	6 920	7 648	7 520	7 686	8 193	8 467	8 550	8 401	8 317	9 483	8 654
muutos-% vuodessa	4,4	11,5	-1,7	2,2	6,6	3,3	1	-1,7	-1,0	+14,0	-8,7
kunnatka	7 047	7 338	7 549	7 746	7 862	7 786	7 732	7 832	8 035	8 072	8 668
muutos-% vuodessa	3,5	4,1	2,9	2,6	1,5	1,0	-0,7	+1,3	+3,5	+0,5	+7,4

Lukiokoulutuksen käyttökustannukset ovat Paimiossa nyt valtakunnan keskitasolla. Isoa kasvua vuodesta 2019 vuoteen 2020 selitti lukiokiinteistön pienet remontit (oppilashuoltotilat ja auditorio), joista on vuodelle 2020 tilastoihin kirjattu pieninä hankkeina 1204 €/opiskelija. Tämä selittää myös isoa vähennystä käyttökustannuksissa vuoteen 2021. Taloudellisissa tavoitteissa keskeistä on jatkossakin pitää Paimion lukio puitteiltaan houkuttelevana ja markkinoinnin kautta saatava houkutelua riittävästi opiskelijoita toiminnan rahoittamiseen.

Tavoitteiden toteutuminen:

- Uuden opetussuunnitelman (LOPS2021) jalkauttaminen on sujunut hyvin ja jatkuu edelleen..
- Erityisopetuksen sekä tuen toimintamallien vakiinnuttaminen opiskelijoille on käynnissä. Haasteena erityisopettajan laaja kehittämistyö perusopetuksen puolella, joka vei v. 2022 lukiolta hieman resurssia.
- Opiskelijoiden hyvinvointiin sekä kuulemiseen on panostettu. Tavoite toteutunut esim. opintokamu -kyselyn perusteella
- Henkilöstön osaamista lisättiin esimerkiksi hyvien käytänteiden välittämisessä henkilökunnan sisällä sekä yhteydenpidolla kumppanilukioihin (yhteinen veso, tutoropettajatoiminta).
- Sähköisen ylioppilaskokeen varmuutta kehitettiin edelleen ja varauduttiin myös mahdollisiin poikkeusoloihin (epidemia tai sähkökatko).
- Yritysyhteistyön kehittäminen jatkui. Suunniteltiin yhdessä paikallisen yrittäjähdistyksen kanssa esim. rekrymessut ja Amazing business race toteutettavaksi 2023.
- Markkinointiin panostettiin sekä sosiaalisessa mediassa että avoimien ovien päivässä.

Lukiokoulutuksen käyttökustannukset 2021 ovat Paimiossa valtakunnan keskitasolla. Vuoden 2021 tilastoissa 217 kunnan ylläpitämien lukioiden käyttökustannusten (ei sis. pieniä hankkeita) keskiarvo oli 8 465 €/opiskelija ja mediaani 9 831 €/opiskelija. Paimiossa lukion käyttökustannukset olivat 8 527 €/opiskelija.

Talous

(1 000 €) ulkoiset ja sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	97		97	89	- 8	92,1 %	70	26,6 %
Toimintakulut	- 2 013		- 2 013	- 1 895	118	94,2 %	- 1 858	2,0 %
Toimintakate/ jäämä	- 1 916		- 1 916	- 1 806	110	94,3 %	- 1 788	1,0 %
Poistot ja arvonlennukset	- 26		- 26	- 21	4	83,1 %	- 20	7,8 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 1 942		- 1 942	- 1 827	114	94,1 %	- 1 808	1,1 %

(1 000 €) ulkoiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot	97		97	89	- 8	92,1 %	70	26,6 %
Toimintakulut	- 1 576		- 1 576	- 1 486	90	94,3 %	- 1 393	6,7 %
Toimintakate/ jäämä	- 1 479		- 1 479	- 1 397	82	94,4 %	- 1 322	5,6 %
Poistot ja arvonlennukset	- 26		- 26	- 21	4	83,1 %	- 20	7,8 %
Tilikauden yli- /alijäämä	- 1 505		- 1 505	- 1 418	87	94,2 %	- 1 342	5,6 %

(1 000 €) sisäiset	Alk.per talousarvio	TA- muutokset	TA muutosten jälkeen	Toteuma	Poikkeama	Tot %	Toteuma 2021	Tot 2022 /Tot 2021 muutos%
Toimintatuotot								
Toimintakulut	- 437		- 437	- 409	28	93,6 %	- 465	-12,1 %
Toimintakate/ jäämä	- 437		- 437	- 409	28	93,6 %	- 465	-12,1 %
Poistot ja arvonlennukset								
Tilikauden yli- /alijäämä	- 437		- 437	- 409	28	93,6 %	- 465	-12,1 %

Poikkeamat: Toimintatuotoissa poikkeama johtuu valtionavustusten arvioinnin vaikeudesta talousarviovaiheessa, paljonko erilaisia avustuksia tulee haettavaksi sekä mitä haetaan ja paljonko avustusta saadaan. Ulkoisissa toimintakuluissa poikkeamaa selittävät opiskelijamäärän pienenemisestä johtuva vähennys oppimateriaali- ja ruokailukustannuksissa sekä lukion Erasmus+ hankkeissa matkustuksen siirtyminen osittain vuodelle 2023.

